

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: “ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ
ПІДПРИЄМСТВА”**

Виконала: студентка групи ОО-41
спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Чумичкіна Е. В.

Керівник: д.е.н., проф. Василюк М.М.

Рецензент: к.е.н., доцент Мигович Т.М.

Івано-Франківськ – 2026 р.

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

Баланюк І.Ф.

(прізвище, ініціали)

“20” лютого 2025 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА
Чумичкіної Емми Віталіївни**

1. Тема роботи “Облік, контроль та аналіз матеріальних витрат підприємства”

керівник роботи Василюк Марія Михайлівна, д.е.н., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Перелік питань, які потрібно розробити:

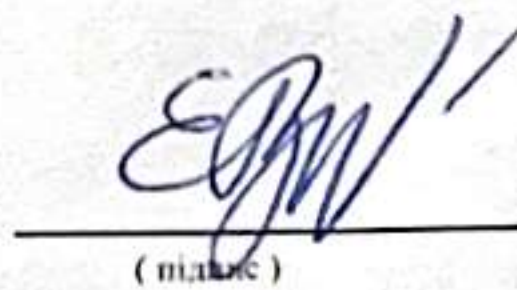
- дослідити економічну сутність матеріальних витрат підприємства;
- виокремити матеріальні витрати в структурі класифікації витрат підприємства; – систематизувати нормативно-правове регулювання обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат;
- визначити організацію обліку матеріальних витрат підприємства;
- дослідити синтетичний та аналітичний облік матеріальних витрат;
- виокремити особливості здійснення контролю матеріальних витрат підприємства;
- визначити структуру аналітичної діяльності підприємства;
- здійснити аналіз матеріальних витрат підприємства;
- розробити шляхи удосконалення обліку і контролю матеріальних витрат.

3. Дата видачі завдання 04 лютого 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

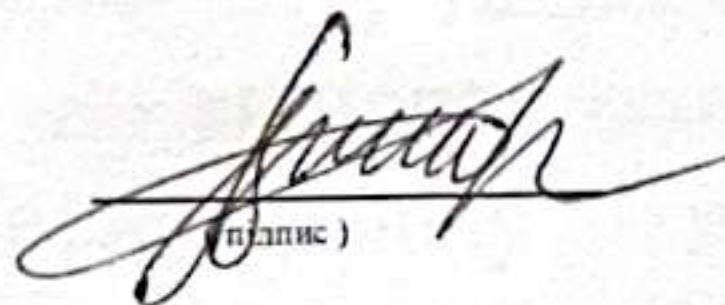
№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	10.06.2025 р.	виконано
2	РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	10.12.2025 р.	виконано
3	РОЗДІЛ. 3 АНАЛІЗ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЇХ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ	01.04.2026 р.	виконано

Студент

(підпис)Чумичкіна Е.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)проф. Василюк М.М.

(прізвище та ініціали)

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу студентки
4 курсу групи ОО-41

Чумичкіної Емми Віталіївни

на тему:

“ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА”

Кваліфікаційна робота присвячена актуальній проблематиці обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат підприємства. Актуальність теми дослідження полягає у тому, що саме матеріальні витрати формують найбільшу частку собівартості продукції, а їх ефективне управління безпосередньо впливає на фінансові результати та конкурентоспроможність підприємства.

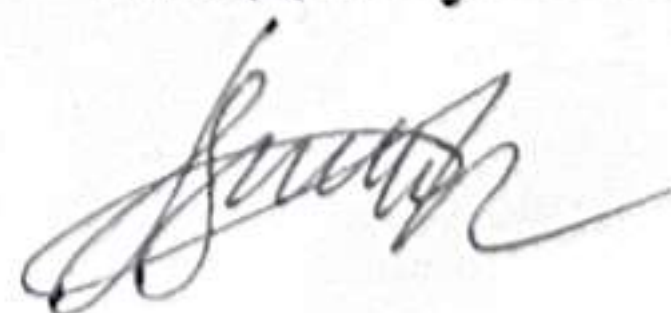
У роботі чітко окреслено мету та завдання дослідження, робота є логічно побудованою за структурою, що включає теоретичний та практично-аналітичний розділи. Значну увагу приділено аналізу діючої системи обліку і контролю витрат на підприємстві, виявленню їх недоліків та розробці пропозицій щодо вдосконалення.

Автором продемонстровано розуміння теоретичних основ обліку витрат, системи їх контролю та методів аналізу. Студенткою продемонстровано належний рівень самостійності, аналітичного мислення та здатність працювати з нормативними документами, статистичними матеріалами. Стил викладу матеріалу є чітким, логічним та послідовним, робота відповідає вимогам до дипломних досліджень.

Загалом кваліфікаційна робота Чумичкіної Емми Віталіївни на тему “Облік, контроль та аналіз матеріальних витрат підприємства” засвідчує про належний рівень підготовки здобувачки, робота є актуальною, теоретично обґрунтованою та відповідає вимогам, які ставляться до написання кваліфікаційних робіт. Робота заслуговує на позитивну оцінку, а її автор на присвоєння першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю “Облік і оподаткування”.

Науковий керівник:

доктор економічних наук,
професор кафедри обліку та оподаткування
Карпатського національного
університету імені Василя Стефаника

Марія ВАСИЛЮК

“08” серпня 2026 р.

Міністерство освіти і науки України
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу студентки
4 курсу групи ОО-41

Чумичкіної Емми Віталіївни

на тему:

“ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА”

Актуальність теми. У сучасних умовах господарювання ефективність діяльності підприємства значною мірою залежить від рівня управління витратами, серед яких особливе місце займають матеріальні витрати. Для більшості виробничих підприємств саме вони становлять найбільшу частку собівартості продукції, робіт чи послуг, а тому безпосередньо впливають на фінансові результати, рентабельність та конкурентоспроможність суб'єкта господарювання. Рациональне використання матеріальних ресурсів є важливою передумовою підвищення ефективності виробництва та забезпечення стабільного розвитку підприємства.

Якість проведеного аналізу проблеми полягає у обґрунтуванні теоретичних та організаційно-методичних аспектів обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат підприємства.

Результати дослідження викладені у логічній послідовності, поставлені мета і завдання у роботі є розглянутими та завершеними конкретними висновками та рекомендаціями, які мають практичну цінність та можуть бути реалізовані у діяльності підприємства.

Загальний висновок. Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Чумичкіної Емми Віталіївни на тему: “Облік, контроль та аналіз матеріальних витрат підприємства” є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом і формою відповідає вимогам щодо таких робіт, допускається до захисту із позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування”.

Кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

“ ” _____ 2026 p.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1 Економічна сутність матеріальних витрат підприємства	6
1.2 Матеріальні витрати в структурі класифікації витрат підприємства	12
1.3 Нормативно-правове регулювання обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат	18
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	24
2.1 Організація обліку матеріальних витрат підприємства	24
2.2 Синтетичний та аналітичний облік матеріальних витрат	30
2.3 Особливості здійснення контролю матеріальних витрат підприємства	36
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЇХ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ	42
3.1 Структурування аналітичної діяльності підприємства	42
3.2 Аналіз матеріальних витрат підприємства	47
3.3 Шляхи удосконалення обліку і контролю матеріальних витрат	53
ВИСНОВОК	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Актуальність дослідження обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат підприємства зумовлена значною роллю матеріальних ресурсів у формуванні собівартості продукції та послуг, що безпосередньо впливає на фінансові результати та конкурентоспроможність підприємства. Раціональне управління матеріальними витратами забезпечує оптимізацію використання ресурсів, своєчасне виявлення перевитрат та резервів економії, а також підвищує ефективність виробничих процесів. Особливо актуальним цей аспект є для підприємств транспортної та логістичної сфери, де паливо, запасні частини, мастильні матеріали та інші ресурси складають значну частку витрат, а їхнє раціональне використання безпосередньо впливає на рівень прибутковості та фінансову стійкість організації.

Сучасні умови функціонування підприємств вимагають впровадження автоматизованих систем обліку та аналітики, що дозволяють підвищити точність планування, контролю та прийняття управлінських рішень. Вдосконалення обліку та контролю матеріальних витрат сприяє створенню надійної інформаційної бази для управлінського аналізу, своєчасного виявлення недоліків у використанні ресурсів та оптимізації виробничих процесів. Таким чином, дослідження даної проблематики є важливим для підвищення економічної ефективності підприємства, зниження собівартості продукції чи послуг, зміцнення фінансової стабільності та забезпечення конкурентоспроможності на ринку.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є фінансовогосподарська діяльність ТОВ «РОТАКС», зокрема процеси обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат, які впливають на собівартість послуг, ефективність використання ресурсів і фінансові результати підприємства.

Предметом дослідження є організаційно-економічні та методичні аспекти обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат, зокрема ефективність використання матеріальних ресурсів, дотримання норм витрат, своєчасність

забезпечення підприємства необхідними матеріалами та методи підвищення економічної ефективності їх використання.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є вивчення обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС» з метою визначення ефективності використання матеріальних ресурсів, виявлення резервів оптимізації витрат та підвищення економічної результативності діяльності підприємства. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити економічну сутність матеріальних витрат підприємства;
- виокремити матеріальні витрати в структурі класифікації витрат підприємства;
- систематизувати нормативно-правове регулювання обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат;
- визначити організацію обліку матеріальних витрат підприємства;
- дослідити синтетичний та аналітичний облік матеріальних витрат;
- виокремити особливості здійснення контролю матеріальних витрат підприємства;
- визначити структурування аналітичної діяльності підприємства;
- здійснити аналіз матеріальних витрат підприємства;
- розробити шляхи удосконалення обліку і контролю матеріальних витрат.

Методи дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи застосовувалися комплексні методи дослідження, які дозволили всебічно вивчити облік, контроль та аналіз матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС». Зокрема, застосовувався аналіз наукової та нормативної літератури, що дало змогу дослідити сучасні підходи до організації обліку та контролю матеріальних ресурсів, а також визначити методичні основи економічного аналізу. Для отримання фактичної інформації про діяльність підприємства використовувався емпіричний метод, що передбачав збір даних з бухгалтерської та оперативної документації.

Для обробки та систематизації отриманих даних застосовувався аналітичний метод, що включав розрахунок показників ефективності використання матеріальних ресурсів і виявлення резервів оптимізації витрат. Також використовувався метод порівняння та узагальнення, який дозволив визначити тенденції зміни матеріальних витрат і співвідношення фактичних показників з нормативними та плановими. Також застосовувався економікостатистичний метод, що забезпечив наочне представлення результатів у вигляді таблиць, графіків та коефіцієнтів ефективності. Для формування висновків і практичних рекомендацій використовувався синтетичний метод, який дозволив інтегрувати результати дослідження та обґрунтовано запропонувати шляхи удосконалення обліку і контролю матеріальних витрат на підприємстві.

Практичне значення одержаних результатів. Результати проведеного дослідження мають значну практичну цінність і підкреслюють необхідність подальшого вдосконалення обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС». Використання отриманих висновків у поточній діяльності підприємства сприятиме підвищенню ефективності управління матеріальними ресурсами, оптимізації витрат та зміцненню фінансової стабільності. Рекомендації, розроблені в рамках дослідження, можуть бути успішно впроваджені на практиці для покращення точності обліку, своєчасного контролю за використанням ресурсів і підвищення аналітичного потенціалу підприємства, що забезпечить більш ефективне управління господарськими процесами та зниження собівартості транспортних послуг.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 69 сторінок у яких наведено 9 таблиць, 5 рисунків та 1 додаток. Список використаних джерел включає 46 позицій, що охоплюють нормативні документи, наукові праці та сучасні публікації, які стали основою для теоретичного та практичного обґрунтування обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС» та їхнього впливу на ефективність управління підприємством.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність матеріальних витрат підприємства

У сучасних умовах господарювання матеріальні витрати займають ключове місце в структурі витрат підприємства. Вони є однією з головних складових собівартості продукції, виконання робіт чи надання послуг, а також суттєво впливають на фінансові результати діяльності. Матеріальні витрати охоплюють витрати на сировину, основні та допоміжні матеріали, паливо, енергію та інші ресурси, необхідні для забезпечення виробничого процесу. Раціональне управління цими витратами дозволяє підвищити ефективність діяльності підприємства та забезпечити його конкурентоспроможність.

Економічна сутність матеріальних витрат полягає в тому, що вони відображають процес споживання матеріальних ресурсів у виробництві, тобто є економічною формою використання факторів виробництва. Їхній аналіз і правильне обґрунтування сприяють зниженню витрат, оптимізації використання ресурсів та зростанню прибутковості. Тому вивчення матеріальних витрат є важливою складовою економічного аналізу діяльності підприємства та формування ефективної стратегії управління витратами.

Науковець К.Л. Багрій зауважує, що ще в працях Арістотеля простежується розмежування між споживчою та міноюю цінністю, при цьому філософ вбачав походження останньої із першої. Хоча така ідея не виходить за межі логіки, автор називає її доволі очевидною [1, с. 52]. У свою чергу, Ксенофонт визнавав наявність у кожної речі як корисної, так і мінової вартості, а Платон акцентував увагу на необхідності встановлення певної рівності та співмірності при обміні товарами [1, с. 59]. Отже, ще в античні часи мислителі змогли сформулювати основи понять споживчої та мінової вартості, а також звернули увагу на наявність витрат, що було досить вагомим досягненням для того періоду.

Значний внесок у формування сучасного розуміння вартості витрат зробив А. Сміт. У межах власної теорії вартості та ціни товару він розкрив новий підхід до трактування цього поняття. А. Сміт чітко розмежував споживчу та мінову вартість товару, а також зазначив, що термін «вартість витрат» може мати два основних значення. У першому випадку – це корисність певного предмета, що відповідає споживчій вартості, а в другому – це витрати, пов’язані з можливістю обміну цього предмета на інші, що відображає його мінову вартість [2].

Сміт підкреслював, що предмети з високою споживчою вартістю часто мають низьку або зовсім не мають мінової вартості, як, наприклад, вода. Натомість товари з високою міноюю вартістю можуть мати незначну споживчу цінність або взагалі бути позбавленими її. Таким чином, Сміт заклав підґрунтя для подальшого розвитку економічних уявлень про витрати як важливий елемент формування вартості товару.

Вагомий внесок у розвиток теорії вартості зробив Д. Рікардо, який чітко розмежував поняття «вартість», «багатство» та «витрати» [3]. На його думку, багатство визначається кількістю споживчих вартостей і зростає разом із розвитком виробництва та підвищенням продуктивності праці, тоді як витрати, навпаки, не мають тенденції до зростання за цих умов. Рікардо сформулював низку принципів, що розкривають сутність вартості товару:

- праця різної складності оплачується по-різному, що впливає на зміну відносної вартості товарів;
- на формування вартості товарів впливають не лише трудові витрати, а й використання знарядь праці, що сприяють цьому процесу;
- кількість праці та витрати, пов’язані як з нею, так і з виробництвом товарів загалом, визначають їхню відносну вартість через застосування основного капіталу;
- існує чинник впливу на вартість, що не змінюється внаслідок коливань рівня заробітної плати, але змінюється в результаті різної тривалості використання капіталу та швидкості його обігу у грошовій формі [3].

Відомий економіст Т. Р. Мальтус, досліджуючи витрати у межах трудової теорії вартості, звернувся до поглядів [4] А. Сміта, зіставивши їх із власним підходом. Він оцінював вартість товару через працю, затрачену на його виробництво, що відповідало ідеям трудової теорії.

На думку Мальтуса, вартість є пропорційною до витрат виробництва. До таких витрат він відносив як живу працю, так і уречевлену (тобто втілену у засобах виробництва), а також прибуток, що отримується на авансований капітал. Таким чином, на відміну від деяких попередників, він вважав прибуток органічною складовою вартості товару поряд із працею [4].

Вагомий внесок у розвиток теорії витрат зробив також Ж.-Б. Сей, який запропонував поділ виробничих ресурсів на три основні фактори виробництва. Він визначив працю як джерело заробітної плати, капітал – як джерело прибутку, а землю – як джерело ренти. Таким чином, кожен фактор виробництва, на думку Сея, спричиняє відповідний вид доходу, що формує витрати виробництва товару [5].

У своїх працях Дж. С. Мілль також приділив значну увагу проблемі витрат, розглядаючи їх як чинник, що впливає на формування вартості товару [6]. Він зазначав, що для того, аби товар мав мінову вартість, необхідно дотримання кількох умов. По-перше, товар повинен бути корисним у певному контексті, тобто мати споживчу цінність. По-друге, важливо, щоб витрати на його виробництво були виправданими й прийнятними з економічної точки зору. Таким чином, Мілль пов'язував мінову вартість із поєднанням корисності та раціональності витрат на створення товару.

Своє трактування поняття витрат запропонувала С.В. Волошина, яка обґрунтувала, що вони охоплюють вартість граничного продукту. Вона також сформулювала «закон витрат виробництва», згідно з яким гранична корисність граничного продукту визначає ціну блага, використаного для його виробництва, і при цьому відображає частину витрат виробництва [7, с. 161].

Попри важливість цієї теорії, зокрема теорії граничної корисності, вона піддавалася критиці. Так, З.В. Задорожний наголошував, що сам факт наявності витрат є умовою, що передує виникненню мінової цінності. Водночас остаточним чинником, який визначає мінову цінність товару, він вважав саме витрати виробництва [8, с. 205].

У дослідженні К.В. Іванової було розглянуто не лише загальні аспекти витрат, але й уведено поняття інформаційних витрат. Науковиця дійшла висновку, що підприємці, навіть за умови бажання, не можуть забезпечити повну узгодженість цін у різні періоди часу через наявність витрат, пов'язаних із пошуком і обробкою інформації [9].

Витрати у грошовому вимірі відображають фактичну кількість ресурсів, що були залучені для досягнення конкретної мети, незалежно від того, з яких джерел здійснювалося фінансування. За своєю суттю, витрати є реальними витратами підприємства, які забезпечують отримання економічної вигоди.

Ф.Ф. Бутинець під витратами розуміє вартісне відображення обсягу ресурсів, залучених для досягнення визначеної мети, яке водночас виступає загальним економічним показником роботи підприємства, що характеризує обсяг витрат, понесених у ході його діяльності [10, с. 13].

В. Дерій зазначає, що витрати – це повне або часткове споживання запасів і необоротних активів у процесі господарської діяльності підприємства, а також відображення зменшення його зобов'язань перед кредиторами та бюджетом [11, с. 79].

Н.Р. Домбровська визначає витрати як грошові ресурси підприємства, спрямовані на формування необхідних засобів для їх подальшого використання у ході господарської діяльності [12, с. 134].

На думку Я.П. Пастернак, витрати – це загальна сума коштів, витрачених підприємством на виробничі потреби [13, с. 147].

М.В. Чорна трактує витрати як економічну категорію, що відображає вартість матеріальних, трудових та інших ресурсів, а також процеси інформаційно-технологічного забезпечення виробництва [14, с. 38].

Згідно НП(С)БО-16 «Витрати», матеріальні витрати формують виробничу собівартість продукції (робіт чи послуг). Вони включають витрати на закупівлю сировини, матеріалів, палива, енергії та інших ресурсів, які використовуються безпосередньо у виробничому процесі. Ці витрати є основними для визначення вартості виготовленої продукції, а також впливають на економічну ефективність підприємства. Відповідно до бухгалтерського обліку, правильне відображення матеріальних витрат є необхідним для обчислення валового доходу та визначення фінансових результатів діяльності [15].

Завдання обліку матеріальних витрат відображено на рис. 1.1.

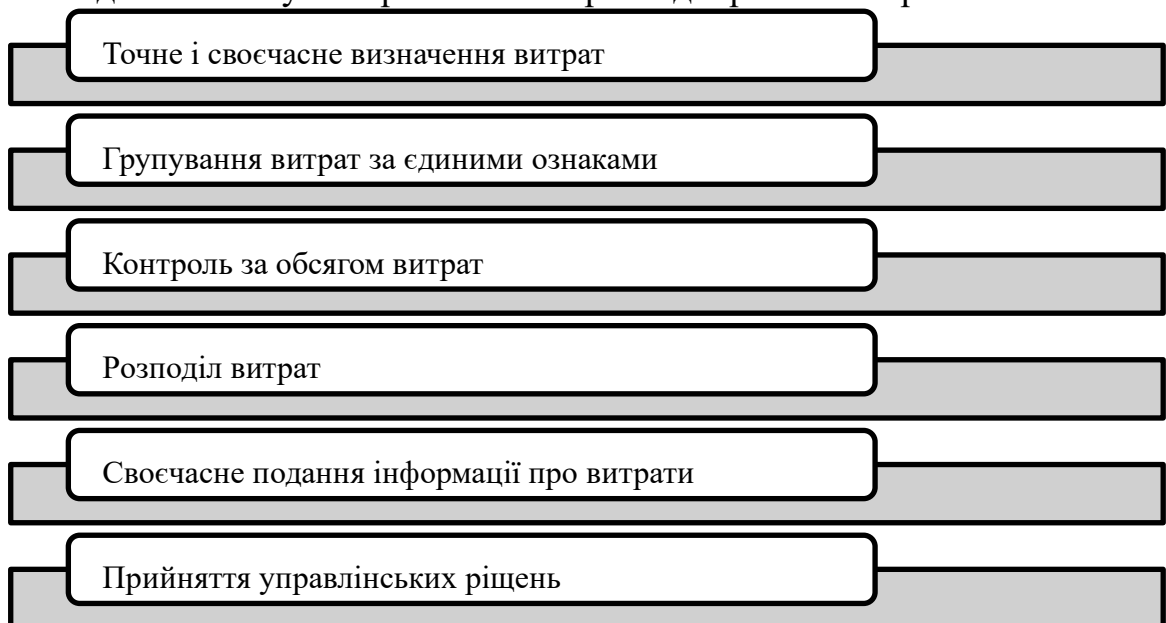

Рис. 1.1 Основні завдання обліку матеріальних витрат

Джерело: самостійно сформовано автором.

Облік матеріальних витрат має на меті точне та своєчасне визначення витрат на кожному етапі виробничого процесу. Це дозволяє точно визначити собівартість продукції, робіт чи послуг, що є основою для визначення фінансових результатів діяльності підприємства. Важливо, щоб витрати були правильно зафіксовані та відповідали реальним обсягам використаних ресурсів, оскільки це безпосередньо впливає на розрахунки та планування.

Одним із завдань обліку є групування витрат за єдиними ознаками, що дає можливість створювати стандартизовану систему обліку. Такий підхід забезпечує порівнянність даних між різними підприємствами або виробничими одиницями, що значно спрощує аналіз витрат та їх подальше використання для стратегічних цілей.

Облік матеріальних витрат також передбачає постійний контроль за обсягом витрат за різними об'єктами калькуляції. Це дає змогу підприємствам здійснювати моніторинг ефективності використання ресурсів на кожному етапі виробничого процесу, а також швидко реагувати на відхилення від планових показників.

Ще одне важливе завдання обліку витрат – це правильний розподіл витрат за бухгалтерськими рахунками. Це дозволяє детально відстежувати витрати, пов'язані з конкретними аспектами діяльності, та забезпечує вірність обліку витрат за різними об'єктами, що сприяє більш точному визначенню собівартості.

Своєчасне подання інформації про витрати є ще однією важливою складовою обліку матеріальних витрат. Це дозволяє керівництву підприємства оперативно отримувати інформацію про витрати та доходи за центрами витрат і відповідальності, що сприяє ухваленню своєчасних управлінських рішень.

Невід'ємною частиною обліку є підтримка процесу прийняття управлінських рішень. Завдяки точному обліку витрат, керівництво підприємства отримує необхідну інформацію для ухвалення обґрунтованих рішень щодо оптимізації витрат та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Таким чином, матеріальні витрати є основою для формування виробничої собівартості продукції, робіт чи послуг, оскільки вони безпосередньо відображають використання ресурсів у процесі виробництва. Вони мають велике значення для фінансового планування підприємства, оскільки дозволяють точно визначити витрати на виготовлення продукції та ефективність використання матеріальних і трудових ресурсів. Під матеріальними витратами слід розуміти витрати підприємства на придбання та використання матеріальних ресурсів, таких як сировина, основні та допоміжні матеріали, пально-мастильні матеріали,

енергія та інші ресурси, які безпосередньо залучені до виробничого процесу. Ці витрати є складовою частиною виробничої собівартості продукції та відображають витрати, понесені підприємством для створення товарів або надання послуг.

1.2 Матеріальні витрати в структурі класифікації витрат підприємства

Матеріальні витрати є однією з основних складових витрат підприємства і відіграють ключову роль у формуванні собівартості продукції. Вони охоплюють витрати на закупівлю та використання матеріальних ресурсів, таких як сировина, матеріали, енергія, пально-мастильні матеріали та інші ресурси, необхідні для здійснення виробничого процесу. У структурі витрат підприємства матеріальні витрати є безпосередньо пов'язаними з процесами виготовлення продукції або надання послуг, що визначає їхню значущість для ефективності діяльності.

Класифікація витрат підприємства передбачає поділ витрат на різні групи залежно від їх характеру та призначення. Матеріальні витрати входять до складу виробничих витрат і виступають важливою складовою частиною загальних витрат підприємства. Вони впливають на визначення собівартості продукції, планування та контроль за ефективністю використання ресурсів. Завдяки правильному обліку та класифікації матеріальних витрат підприємство може оптимізувати свої витрати, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності та фінансової стабільності.

І.А. Бондарева вважає, що класифікація витрат полягає у впорядкуванні різноманітних витрат підприємства в економічно доцільні групи, які об'єднують окремі витрати за спільними або подібними ознаками [16, с. 21].

О.А. Мошковська, аналізуючи класифікацію витрат, зазначає, що вона ґрунтується на поділі витрат на класи за спільними ознаками об'єктів і закономірними зв'язками між ними. На її думку, чим чіткіше виокремлені класифікаційні ознаки, тим глибше може бути досліджений сам об'єкт [17, с. 86].

Аналізуючи економічно обґрунтовану систему класифікації витрат, Ю.О. Ночовна вважає, що вона є ключовою основою для ефективної організації обліку на підприємствах [18, с. 229]. Завдяки її залежності від здатності своєчасно реагувати та управляти фінансовими результатами підприємства, а також забезпечувати можливості для оперативного аналізу та прогнозування, класифікація витрат безпосередньо впливає на якість управлінських рішень. Дослідниця стверджує, що така класифікація сприятиме впровадженню системного підходу до ведення обліку, раціональній організації розрахунку собівартості продукції, за умови застосування теоретичних положень і методичних підходів у практичній діяльності підприємств.

Класифікація витрат демонструє наявність численних підходів до їх поділу, що пов'язано з необхідністю розв'язання різноманітних управлінських завдань. Розмежування витрат здійснюється з урахуванням конкретних цілей управління підприємством. Так, низка дослідників стверджує, що структура виробничих витрат включає три основні складові:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- загальновиробничі накладні витрати [19, с. 155].

Г.О. Партин виокремлює три ключові складові витрат на виробництво, до яких належать:

- витрати на основні матеріали;
- прямі витрати на оплату праці;
- непрямі витрати, що супроводжують виробничий процес [20, с. 103].

На сьогодні не існує однозначної думки щодо кількості критеріїв класифікації, які підприємство може вибрати для поділу витрат на виробництво. Це свідчить про різноманітність витратної структури, що є основою для визначення собівартості продукції. Тому бухгалтерам доцільніше фокусуватися не на кількості класифікаційних ознак, а на їхній теоретичній та практичній важливості. Таку позицію підтримує і І.І. Пилипенко, який досліджував вплив

витрат на формування, облік, контроль і аналіз собівартості продукції на підприємствах [21, с. 167].

Класифікація виробничих ресурсів має базуватися на класифікації, що застосовується в друкарнях, згідно з якою витрати поділяються на матеріальні, нематеріальні, фінансові та трудові. Аналогічно, здійснюється розподіл витрат під час їх використання в процесі виробництва.

Мотивація діагностики складу витрат виробництва, як комплексного процесу, дає змогу сформулювати основні завдання, які полягають у наступному: по-перше, оцінка властивостей процесу організації виробничих витрат підприємства, дослідження основних факторів впливу та акцентування уваги на «вузьких місцях» процесу; по-друге, підготовка та мотивація бухгалтерів до впровадження практичних шляхів для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Г.В. Сиротюк та Л.П. Петришин у своїх працях розглядають методи оцінки, які включають напрямки та прийоми цільової діагностики процесу накопичення витрат на виробництво. Основною метою цих методів є своєчасне інформаційне забезпечення, яке необхідне для прийняття управлінських рішень, що стосуються ефективності діяльності підприємства в цілому, а також окремих його сфер [22, с. 134].

Ключовим аспектом оцінювання складних систем формування витрат є розуміння та вивчення проявів порушень і визначення наявних можливостей підприємства. Для того щоб виразити мотиви розвитку проблеми, досліджується її загальний вигляд, методи та характер дослідження, еталони класифікації, засоби поширення результатів і шляхи зменшення витрат.

Згідно з твердженням М.І. Скрипник, яка консультує з питань зменшення витрат, витрати можна згрупувати за найбільш поширеними класифікаційними ознаками. Також ці витрати можна розташувати в певній послідовності, де порядок залежить від того, які види витрат надають більш загальну інформацію, а які – більш конкретні дані [23, с. 203].

Окреслений підхід є обґрунтованим та ефективно застосовуваним, оскільки він дозволяє здійснювати класифікацію витрат залежно від визначених характеристик підприємства, таких як його розміри, контроль витрат, спеціалізація та особливості системи бухгалтерського обліку. Визначальним завданням у цьому контексті є отримання своєчасної інформації, що дасть змогу ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення. Згідно з цими параметрами, управлінський облік повинен бути спрямований на ефективне управління витратами. Такий облік має також охоплювати науково-обґрунтовану класифікацію витрат.

Такий підхід розвивають у своїх працях В.В. Сопка та В.П. Завгородній, які підкреслюють, що класифікація витрат є ключовим елементом для оцінки та управління витратами на підприємстві. Вони зазначають, що класифікація витрат повинна відповідати цілям керівництва і охоплювати три основні напрямки розвитку підприємства:

1. Витрати для обчислення собівартості продукції, які необхідні для розрахунку прибутку та визначення запасів. Ці витрати включають різні категорії, такі як вхідні та спожиті витрати, витрати на продукцію, витрати періоду, основні та накладні витрати, прямі та непрямі витрати, одноелементні та комплексні витрати та інші.

2. Витрати для оперативного прийняття управлінських рішень та подальшого планування. Цей напрямок охоплює такі витрати, як постійні та змінні, продуктивні та непродуктивні, релевантні та нерелевантні (безповоротні), середні та граничні витрати.

3. Витрати для реалізації процесу перевірки та врегулювання. Вони включають регульовані та нерегульовані витрати, постійні та змінні витрати, нормовані та ненормовані витрати, а також ті, що плануються та не плануються [24, с. 98].

Розглянемо визначення поняття «витрати» та його структуру відповідно до економічних елементів. Згідно з пунктом 21 НП(С)БО 16 «Витрати», передбачено

поділ витрат за економічними елементами, що детально представлено в таблиці 1.1 [15].

Таблиця 1.1

Місце матеріальних витрат у складі витрат згідно НП(С)БО 16 «Витрати»

№	Елементи витрат	Характеристика
1.	Матеріальні витрати	сировина та матеріали; придбані напівфабрикати й складальні вироби; паливно-енергетичні ресурси; запасні деталі; матеріали для будівництва; пакувальні засоби та матеріали для упаковки; допоміжні ресурси та інші види матеріалів
2.	Витрати на оплату праці	оплата праці за встановленими посадовими окладами та тарифними ставками; бонуси й винагороди; фінансова допомога та відшкодувальні виплати; виплати за час відпусток і за інші періоди, коли працівник не виконував роботу; інші витрати, пов'язані з оплатою праці
3.	Відрахування на соціальні заходи	внески на пенсійне забезпечення, соціальне страхування та страхування на випадок безробіття; платежі на користь індивідуального страхування працівників підприємства; нарахування на фінансування інших соціальних програм і заходів
4.	Амортизація	обсяг нарахованої амортизації на основні засоби, нематеріальні активи та інші необоротні матеріальні ресурси
5.	Інші операційні витрати	витрати операційної діяльності, які не включені до складу вищезазначених елементів: витрати на відрядження, послуги зв'язку, плата за обслуговування розрахункових і касових операцій та інші подібні витрати

Джерело: сформовано автором на основі [15].

Звідси виходить, що матеріальні витрати можна групувати за наступними категоріями (рис. 1.2). Таке групування матеріальних витрат дозволяє більш детально організувати облік, контролювати витрати та сприяє прийняттю управлінських рішень, орієнтованих на оптимізацію витрат і підвищення ефективності підприємства.

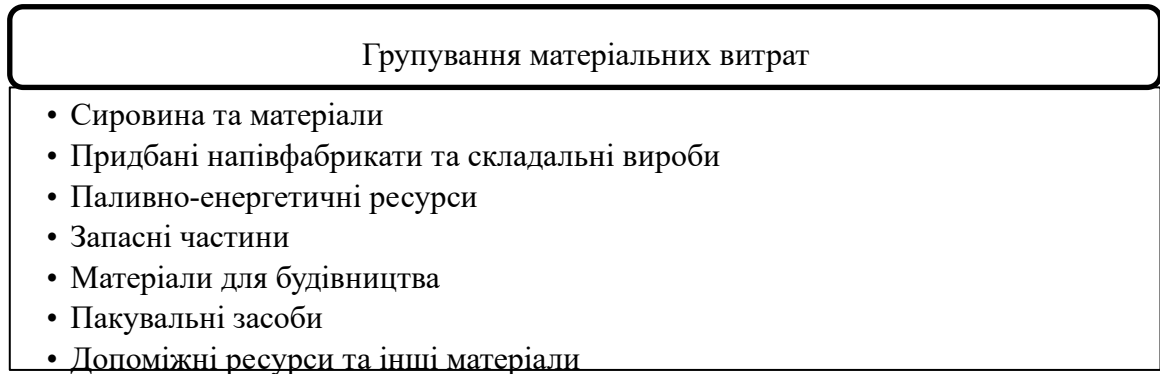

Рис. 1.2 Групування матеріальних витрат за категоріями

Джерело: сформовано автором на основі [15].

Таким чином, класифікація витрат є важливим інструментом для організації ефективного управлінського обліку на підприємстві. Вона дозволяє правильно визначити і групувати витрати за різними категоріями, що полегшує процес аналізу та прийняття рішень. Розподіл витрат відповідно до їхнього призначення і функцій забезпечує можливість оптимізації витрат та підвищення економічної ефективності підприємства. Чітке розмежування витрат також дозволяє краще контролювати їхні зміни в динаміці та вчасно реагувати на можливі ризики та проблеми.

Правильно розроблена класифікація витрат є основою для стратегічного планування і прогнозування фінансових показників підприємства. Вона дозволяє керівництву ефективно розподіляти ресурси, оцінювати прибутковість різних видів діяльності та робити висновки щодо подальшого розвитку підприємства. У результаті, на основі класифікації витрат підприємства можуть не лише підтримувати стабільність в операційному процесі, а й підвищити свою конкурентоспроможність на ринку.

1.3 Нормативно-правове регулювання обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат

Нормативно-правове регулювання обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат є важливою складовою частиною системи управління витратами на підприємствах. Від правильності застосування законодавчих актів та нормативних документів залежить не тільки ефективність внутрішнього контролю витрат, але й відповідність діяльності підприємства вимогам податкового та фінансового законодавства. Законодавче регулювання сприяє уніфікації обліку матеріальних витрат, що дозволяє забезпечити прозорість та правильність фінансової звітності, уникнути можливих порушень і забезпечити чіткість у взаємодії з державними органами.

Важливим аспектом є також аналіз та контроль матеріальних витрат, які є основою для формування собівартості продукції. Згідно з нормативноправовими актами, підприємства повинні дотримуватись вимог щодо документального оформлення витрат, а також регулярно проводити їх аналіз з метою виявлення можливих резервів для зниження витрат. Нормативно-правова база визначає порядок ведення обліку матеріальних витрат, контроль за їх використанням і подальший аналіз для забезпечення економічної стабільності підприємства, підвищення його фінансової прозорості та підготовки до ефективного управлінського прийняття рішень.

Основні рівні нормативно-правового регулювання обліку, контролю та аналізу витрат, в тому числі матеріальних витрат, наведено на рис. 1.3. Рисунок відображає ключові етапи та документи, що визначають порядок ведення обліку витрат на різних рівнях.

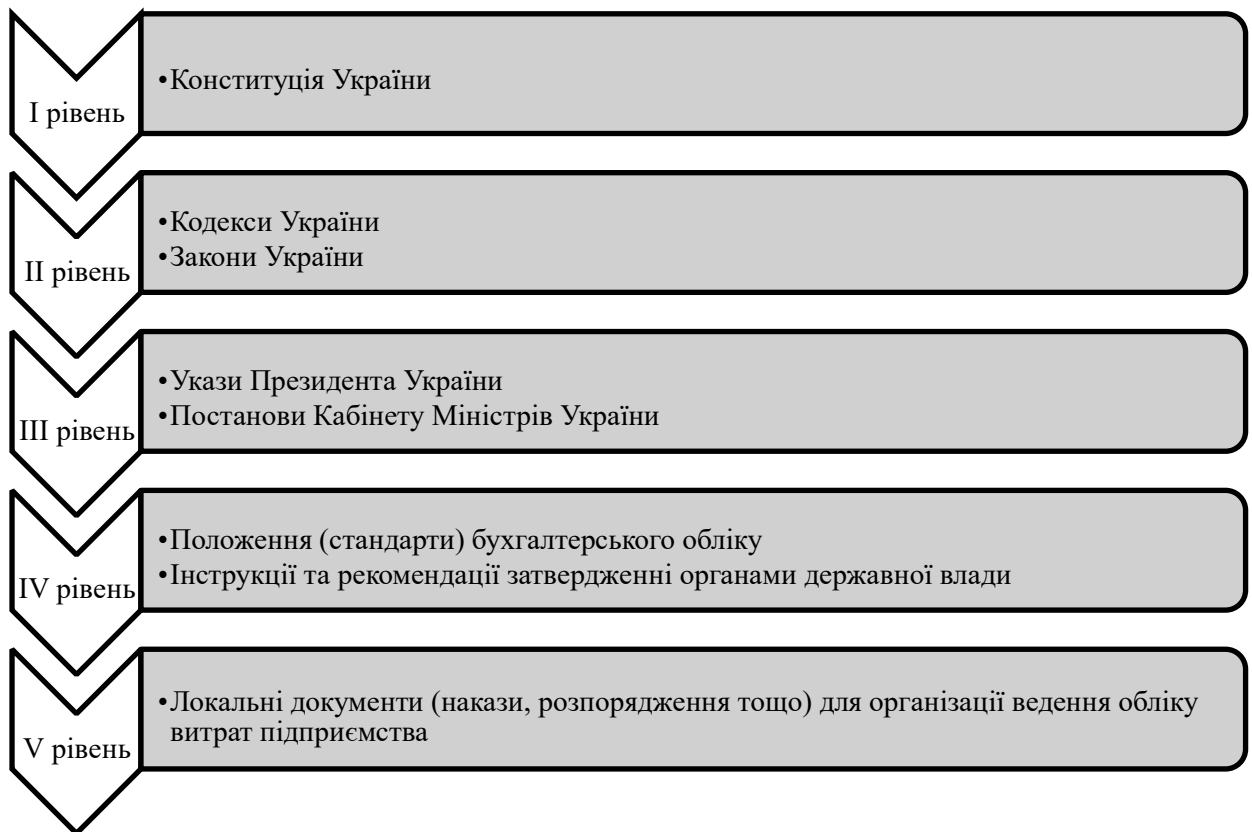

Рис. 1.3 Рівні нормативно-правового регулювання обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат

Джерело: самостійно розроблено автором.

Так, одним із основних нормативних документів, є Податковий кодекс України [25]. Документ регулює порядок обліку таких витрат для цілей оподаткування. Зокрема, матеріальні витрати визначаються як витрати, пов'язані з використанням сировини, матеріалів, палива, запасних частин та інших товарно-матеріальних цінностей, що використовуються в процесі виробництва товарів, робіт або послуг. У Податковому кодексі зазначено, що для визнання матеріальних витрат вони мають бути обґрунтовані первинними документами, такими як накладні, акти прийому-передачі, договори постачання тощо.

Також Кодекс визначає умови, за яких матеріальні витрати можуть бути враховані при розрахунку податку на прибуток. Так, витрати на придбання матеріалів, які використовуються для виробничих потреб, можуть бути визнані в якості витрат, якщо вони безпосередньо пов'язані з господарською діяльністю

підприємства. Водночас витрати на нецільове використання матеріальних ресурсів, наприклад, для особистих потреб працівників або не за призначенням, не підлягають визнанню для податкових цілей.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» є одним із основних нормативно-правових актів, який регулює порядок обліку витрат, включаючи матеріальні витрати, для всіх суб'єктів господарювання, що ведуть бухгалтерський облік. Цей закон визначає загальні принципи ведення бухгалтерського обліку в Україні, вимоги до фінансової звітності та регулює питання відображення витрат у фінансових документах [26].

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» є ключовим документом, що регулює порядок складання та подання фінансової звітності в Україні, в тому числі і відображення витрат підприємства. Цей стандарт встановлює основні принципи та вимоги до фінансової звітності, що забезпечують її прозорість, достовірність та порівнянність з іншими суб'єктами господарювання [27].

Відносно матеріальних витрат, НП(С)БО 1 регулює їх відображення у фінансовій звітності підприємства, зокрема в складі собівартості продукції, робіт або послуг. Матеріальні витрати, відповідно до цього стандарту, повинні бути чітко визначені та відображені в бухгалтерському обліку відповідно до фактичних витрат на придбання, транспортування, зберігання та використання матеріальних цінностей.

НП(С)БО 16 «Витрати» регулює порядок обліку витрат підприємств та організацій в Україні. Він визначає принципи та методи відображення витрат у бухгалтерському обліку, класифікацію витрат за різними категоріями, а також розкриває вимоги щодо їх розподілу та віднесення на рахунки бухгалтерії [15].

Згідно з НП(С)БО 16, витрати поділяються на кілька основних груп, серед яких особливу увагу приділено матеріальним витратам. Стандарт встановлює, що матеріальні витрати включають витрати на сировину, основні матеріали, пально-енергетичні ресурси, запасні частини, допоміжні матеріали тощо, які використовуються у процесі виробництва продукції чи надання послуг. Такі

витрати є важливою складовою собівартості продукції та визначають економічні показники підприємства.

НП(С)БО 16 також вказує на необхідність правильної класифікації витрат, що дозволяє точніше визначати витрати, пов'язані з конкретними видами діяльності. Витрати можуть бути розподілені на прямі і непрямі, залежно від того, як вони пов'язані з виробництвом конкретної продукції чи наданням послуг. Прямі витрати безпосередньо відносяться до виробничого процесу (наприклад, витрати на сировину), тоді як непрямі витрати, такі як загальновиробничі накладні витрати, розподіляються між кількома видами продукції чи послуг.

НП(С)БО 9 «Запаси» регулює облік запасів, зокрема матеріальних витрат підприємства, таких як сировина, основні та допоміжні матеріали, паливо, запасні частини, тара та інші витрати, які безпосередньо використовуються в процесі виробництва. Цей нормативно-правовий акт є важливим для бухгалтерії, оскільки визначає порядок обліку, оцінки та відображення запасів у фінансових звітах підприємств [28].

Згідно з НП(С)БО 9, запаси мають оцінюватися за первісною вартістю, яка включає не тільки закупівельну ціну, але й витрати на транспортування, доставку та інші витрати, що супроводжують отримання запасів. Важливим є також порядок визнання витрат на запаси, які потім підлягають віднесенню на собівартість продукції чи послуг. Порядок визнання запасів в обліку залежить від того, на якому етапі їх використання перебуває підприємство, що дає змогу правильно визначити витрати та оцінити собівартість.

Також НП(С)БО 9 встановлює вимоги до відображення даних про запаси в фінансовій звітності підприємства. Оцінка запасів повинна бути обґрунтованою та відображати їх реальну вартість на кожному етапі використання, що забезпечує точність фінансових звітів та сприяє ефективному управлінню запасами. Отже, НП(С)БО 9 «Запаси» є важливим інструментом для регулювання обліку матеріальних витрат, що забезпечує правильне відображення вартості запасів та витрат, пов'язаних із їх використанням у виробничому процесі.

Інструкція Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій є одним з основних нормативних документів, що регулює ведення бухгалтерського обліку в Україні. Вона визначає порядок застосування Плану рахунків, який є стандартом для організації обліку активів, зобов'язань, капіталу та операцій підприємств і організацій [29].

Цей нормативний акт включає класифікацію рахунків, які використовуються для відображення операцій з матеріальними витратами, зокрема, для обліку запасів, придбання сировини та матеріалів, нарахування витрат на оплату праці, а також для інших господарських операцій, пов'язаних із витратами підприємства. Інструкція надає чітке визначення для кожного рахунка та правила його використання, що забезпечує єдиний підхід до ведення бухгалтерського обліку на підприємствах, незалежно від їхнього виду діяльності чи розміру.

Застосування цієї Інструкції дозволяє бухгалтерам чітко визначати, які рахунки використовувати для обліку конкретних операцій, забезпечуючи точне відображення фінансових результатів і підтримку правильної бухгалтерської звітності. Для матеріальних витрат це означає належне відображення всіх витрат, пов'язаних із закупівлею, транспортуванням і зберіганням матеріальних ресурсів, а також із їх використанням у виробництві чи надання послуг. Інструкція має важливе значення для забезпечення ефективного контролю за витратами та своєчасного складання фінансової звітності.

Наказ про облікову політику підприємства є важливим внутрішнім документом, що визначає загальні правила та принципи ведення бухгалтерського обліку, а також методи та підходи до формування витрат, які використовуються в процесі господарської діяльності підприємства. У цьому наказі детально прописується методика обліку витрат, що дозволяє забезпечити правильне відображення операцій у бухгалтерських записах, а також узгодженість з чинним законодавством та нормативно-правовими актами.

Нормативно-правове регулювання обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат є основою для забезпечення достовірності фінансової звітності та ефективного управління витратами на підприємстві. Це регулювання включає в себе ряд законодавчих актів, стандартів та інструкцій, які визначають правила обліку матеріальних витрат, порядок їх нарахування, а також методи контролю та аналізу. Основні нормативні документи, такі як Податковий кодекс України, НП(С)БО 16 «Витрати», НП(С)БО 9 «Запаси» та інші, створюють чітку основу для правильного відображення витрат у бухгалтерії, що сприяє не лише виконанню законодавчих вимог, а й оптимізації витрат підприємства.

Забезпечення відповідності облікової політики підприємства чинним нормативним актам дозволяє знижувати фінансові ризики, підвищувати прозорість та ефективність господарської діяльності. Регулярне оновлення облікової політики, що враховує нові зміни в законодавстві та бізнес-середовищі, допомагає своєчасно адаптуватися до змін і правильно відображати витрати в обліку. Окрім того, ефективний контроль за матеріальними витратами є важливим інструментом для досягнення фінансової стабільності підприємства, що сприяє підвищенню його конкурентоспроможності та зростанню прибутковості.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Організація обліку матеріальних витрат підприємства

Облік матеріальних витрат є невід’ємною складовою управлінської та фінансової діяльності будь-якого підприємства. Ефективне ведення обліку дозволяє не лише контролювати використання матеріальних ресурсів, а й оптимізувати витрати, планувати виробничі потреби та забезпечувати своєчасне постачання сировини і матеріалів. Сучасні умови господарювання вимагають від підприємств точності, своєчасності та достовірності інформації про рух матеріальних цінностей, що безпосередньо впливає на фінансові результати та конкурентоспроможність організації.

Організація обліку матеріальних витрат включає визначення методів обліку, системи документування та контроль за використанням ресурсів на всіх етапах виробничого процесу. Вона покликана забезпечити раціональне використання матеріалів, попередження втрат і зайвих витрат, а також своєчасне формування даних для складання фінансової звітності та прийняття управлінських рішень [30, с. 98]. Правильна організація обліку є важливим інструментом для підвищення ефективності діяльності підприємства та збереження його ресурсів.

Вивчення особливостей організації обліку та контролю матеріальних витрат проводилося на прикладі діяльності ТОВ «РОТАКС». Основним видом діяльності підприємства відповідно до КВЕД є вантажний автомобільний транспорт (49.41), що передбачає надання послуг з перевезення вантажів автомобільним транспортом. Крім того, підприємство здійснює технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів (45.20), оптову (45.31) та роздрібну (45.32) торгівлю деталями й приладдям для автотранспортних засобів.

Зазначені види діяльності зумовлюють значну частку матеріальних витрат у структурі собівартості, зокрема витрат на паливно-мастильні матеріали, запасні

частини, шини, акумулятори та інші матеріальні ресурси, що обґрунтовує доцільність детального дослідження системи їх обліку та контролю.

Своєчасна, достовірна інформація про матеріальні витрати потрібна для ефективного управління витратами досліджуваного підприємства, здійснення контролю за раціональним використанням матеріальних ресурсів, формування достовірної собівартості транспортних послуг та прийняття обґрунтованих управлінських рішень [31, с. 41]. Важливу роль у цьому процесі відіграє бухгалтерський облік, який забезпечує повне, безперервне та документально підтверджене відображення операцій, пов'язаних із надходженням, зберіганням і використанням матеріальних ресурсів. Належна організація бухгалтерського обліку матеріальних витрат дає змогу своєчасно виявляти відхилення від встановлених норм витрачання паливно-мастильних матеріалів, запасних частин та інших виробничих запасів, а також запобігати необґрунтованим втратам і зловживанням.

Дані бухгалтерського обліку матеріальних витрат є інформаційною базою для складання фінансової звітності, проведення економічного аналізу, планування та прогнозування витрат. Вони забезпечують взаємозв'язок між обліком, контролем і аналізом, що сприяє підвищенню прозорості фінансовогосподарської діяльності підприємства та дотриманню вимог чинного законодавства і національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Таким чином, ефективна система бухгалтерського обліку матеріальних витрат є необхідною умовою підвищення результативності діяльності підприємства та зміцнення його фінансового стану.

Основні завдання обліку матеріальних витрат у ТОВ «РОТАКС»

— забезпечення своєчасного та достовірного відображення матеріальних витрат у бухгалтерському обліку – облік матеріальних витрат має забезпечувати повне й безперервне відображення операцій з надходження, руху та списання матеріальних ресурсів на підставі належно оформлених первинних документів відповідно до вимог чинного законодавства та національних положень

(стандартів) бухгалтерського обліку;

- контроль за збереженням і раціональним використанням матеріальних ресурсів – одним із ключових завдань є здійснення контролю за наявністю, рухом та використанням паливно-мастильних матеріалів, запасних частин та інших виробничих запасів, запобігання їх нестачам, псуванню та необґрунтованим перевитратам у процесі надання транспортних послуг;

- забезпечення аналітичного обліку матеріальних витрат за об'єктами обліку – облік матеріальних витрат повинен вестися в розрізі видів матеріалів, місць зберігання, центрів відповідальності та напрямів використання, що дає змогу отримувати детальну інформацію для управління витратами та прийняття ефективних управлінських рішень;

- формування достовірної собівартості транспортних послуг – дані обліку матеріальних витрат є основою для правильного визначення фактичної виробничої собівартості транспортних послуг, що забезпечує обґрунтованість цінової політики підприємства та достовірність фінансових результатів;

Організація бухгалтерського обліку матеріальних витрат у ТОВ «РОТАКС» включає наступні етапи (рис. 2.1).

Перший етап – облік надходження матеріальних ресурсів. На цьому етапі здійснюється відображення в бухгалтерському обліку операцій з придбання та оприбуткування матеріальних ресурсів, зокрема паливно-мастильних матеріалів, запасних частин, шин, акумуляторів та інших виробничих запасів. Надходження матеріалів оформлюється первинними документами (товарно-транспортні накладні, видаткові накладні, акти приймання). В обліку такі операції відображаються, наприклад, за дебетом рахунку 20 «Виробничі запаси» (відповідні субрахунки) та кредитом рахунків 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 68 «Розрахунки за іншими операціями» або 31 «Рахунки в банках».

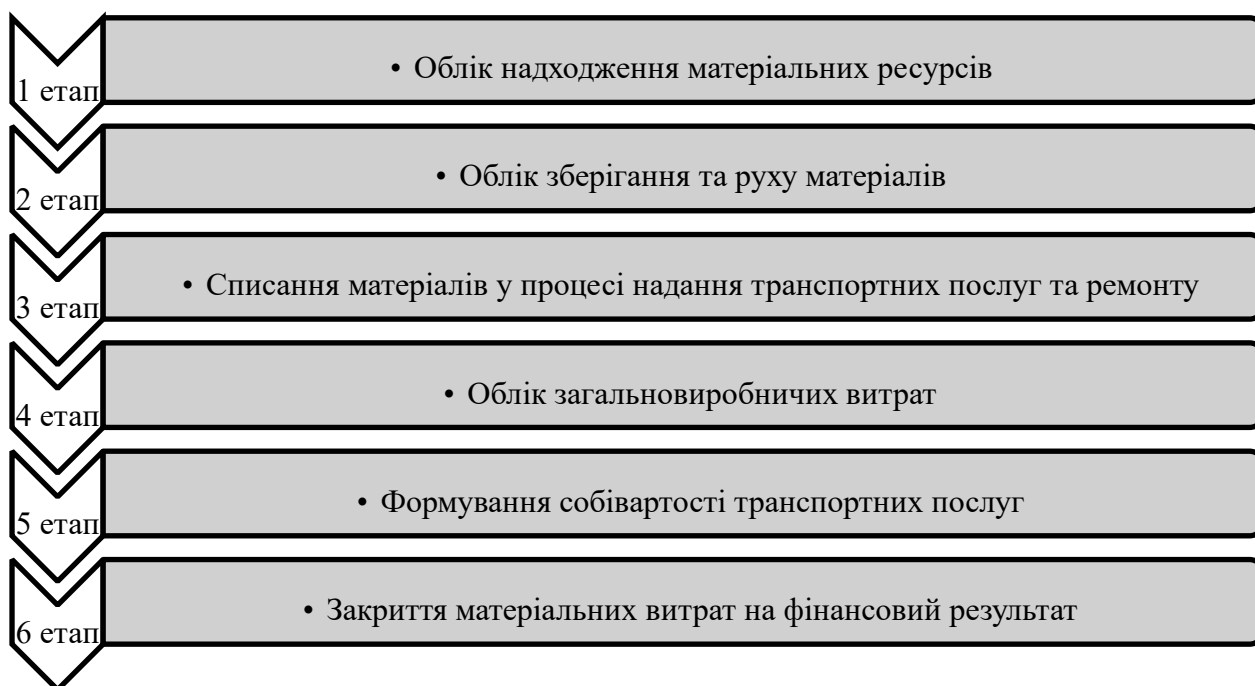

Рис. 2.1 Етапи організації обліку матеріальних витрат ТОВ «РОТЕКС»

Джерело: самостійно розроблено автором.

Другий етап – облік зберігання та руху матеріалів. На даному етапі забезпечується аналітичний облік матеріальних ресурсів за видами, місцями зберігання та матеріально відповідальними особами. Облік руху матеріалів ведеться в межах рахунку 20 «Виробничі запаси» з використанням відповідних субрахунків. Цей етап є важливим для контролю за наявністю та збереженням матеріальних цінностей і запобігання їх нестачам або необґрунтованим втратам.

Третій етап – списання матеріалів у процесі надання транспортних послуг та ремонту. Матеріальні ресурси, використані безпосередньо в процесі здійснення вантажних перевезень або під час технічного обслуговування й ремонту автотransпортних засобів, списуються на витрати діяльності. У бухгалтерському обліку такі операції відображаються за кредитом рахунку 20 «Виробничі запаси» та дебетом рахунку 23 «Виробництво» або рахунку 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності» тощо – залежно від напрямку використання матеріалів.

Четвертий етап – облік загальновиробничих матеріальних витрат. Матеріальні витрати, пов'язані з обслуговуванням та управлінням виробничим процесом (використання матеріалів для утримання автопарку, гаражів, ремонтних зон), узагальнюються на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати». Наприкінці звітного періоду такі витрати розподіляються між об'єктами калькулювання та включаються до собівартості транспортних послуг.

П'ятий етап – формування собівартості транспортних послуг. На цьому етапі здійснюється узагальнення матеріальних витрат, відображених на рахунках 23 «Виробництво» та 91 «Загальновиробничі витрати», з метою визначення фактичної виробничої собівартості транспортних послуг. Сформована собівартість списується з рахунку 23 у дебет рахунку 90 «Собівартість реалізації».

Шостий етап – закриття матеріальних витрат на фінансовий результат. Після реалізації транспортних послуг матеріальні витрати беруть участь у формуванні фінансового результату підприємства. У бухгалтерському обліку це відображається шляхом закриття рахунків класу 9 «Витрати діяльності» на рахунок 79 «Фінансові результати».

Таким чином, організація обліку матеріальних витрат у ТОВ «РОТАКС» здійснюється поетапно – від надходження та зберігання матеріальних ресурсів до їх списання, формування собівартості та визначення фінансового результату. Запроваджена система бухгалтерського обліку забезпечує повноту, достовірність і контрольованість інформації про матеріальні витрати, що сприяє підвищенню ефективності господарської діяльності підприємства.

Рациональна організація бухгалтерського обліку матеріальних витрат на підприємстві передбачає чітке документальне оформлення всіх господарських операцій, пов'язаних із надходженням, рухом і списанням матеріальних ресурсів [32, с. 176]. Належне оформлення первинних документів забезпечує достовірність облікової інформації, створює основу для здійснення внутрішнього контролю та формування обґрунтованої собівартості транспортних послуг.

Приклад документального оформлення формування матеріальних витрат у ТОВ «РОТАКС» наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Приклад документального оформлення формування матеріальних витрат у ТОВ «РОТАКС»

Облік матеріальних витрат	Господарська операція	Первинний документ
Надходження матеріальних ресурсів	Придбання паливно-мастильних матеріалів, запасних частин, шин, акумуляторів	Товарно-транспортна накладна, видаткова накладна, рахунокфактура
Надходження матеріальних ресурсів	Оплата постачальникам за отримані матеріали	Платіжна інструкція, виписка банку
Зберігання та рух матеріалів	Передача матеріалів зі складу у використання	Вимога-накладна, лімітнозабірна картка
Рух матеріалів	Внутрішнє переміщення матеріалів між місцями зберігання	Накладна на внутрішнє переміщення
Списання матеріалів	Списання паливно-мастильних матеріалів на транспортні перевезення	Подорожній лист, акт списання ПММ
Списання матеріалів	Використання матеріалів на ремонт і технічне обслуговування автотранспорту	Акт виконаних робіт, акт списання матеріалів
Узагальнення витрат	Розподіл загальновиробничих матеріальних витрат	Розрахунок розподілу загальновиробничих витрат
Формування собівартості	Списання собівартості транспортних послуг	Бухгалтерська довідка
Визначення фінансового результату	Закриття рахунку собівартості	Бухгалтерська довідка

Джерело: самостійно розроблено автором.

Таким чином, організація обліку матеріальних витрат у ТОВ «РОТАКС» здійснюється за чітко визначеними етапами, що охоплюють надходження, зберігання, рух та списання матеріальних ресурсів, формування собівартості транспортних послуг і визначення фінансового результату. Використання відповідних первинних документів і кореспонденції рахунків забезпечує

достовірність, повноту та своєчасність облікової інформації, що є основою для контролю та ефективного управління матеріальними витратами підприємства.

Раціональна організація бухгалтерського обліку матеріальних витрат дозволяє не лише оптимізувати використання матеріальних ресурсів і запобігати їх втратам, а й формувати достовірні дані для фінансової звітності та управлінського аналізу. Це сприяє підвищенню прозорості фінансовогосподарської діяльності, обґрунтованому плануванню витрат і зміцненню фінансового стану підприємства в цілому.

2.2 Синтетичний та аналітичний облік матеріальних витрат

Бухгалтерський облік матеріальних витрат на підприємстві ведеться у двох взаємопов'язаних формах: синтетичній та аналітичній. Синтетичний облік дозволяє узагальнено відображати господарські операції з матеріальними ресурсами на рахунках бухгалтерського обліку, забезпечуючи формування загальної інформації про наявність, рух і використання матеріалів. Він слугує основою для складання фінансової звітності та визначення собівартості продукції чи послуг, надаючи керівництву підприємства можливість контролювати витрати на рівні загальних показників.

Аналітичний облік, у свою чергу, забезпечує деталізацію інформації про матеріальні витрати за конкретними видами ресурсів, місцями зберігання, структурними підрозділами та об'єктами витрат. Дана форма обліку дає змогу оперативно контролювати залишки, своєчасно виявляти надлишки чи нестачі матеріалів і аналізувати ефективність їх використання [33, с. 108]. Взаємозв'язок синтетичного та аналітичного обліку створює повну інформаційну базу для управлінських рішень і сприяє раціональному використанню матеріальних ресурсів підприємства.

У сучасних умовах діяльності транспортних підприємств ефективно управління матеріальними ресурсами є одним із ключових факторів забезпечення стабільності та прибутковості бізнесу. Для ТОВ «РОТАКС» особливо важливо

чітко визначати, контролювати та систематизувати витрати на матеріали, запасні частини та енергоносії, оскільки вони формують значну частку собівартості транспортних послуг і прямо впливають на фінансові результати підприємства. Організація обліку цих витрат дозволяє не лише відстежувати фактичне використання ресурсів, але й планувати закупівлі, оптимізувати витрати та забезпечувати раціональне функціонування автопарку.

До складу матеріальних витрат ТОВ «РОТАКС» відносяться всі ресурси, що безпосередньо використовуються у процесі надання транспортних послуг та здійснення ремонтно-технічної діяльності підприємства. Зокрема, сюди включаються:

1. Витрати паливно-мастильних матеріалів, запасних частин та інших виробничих ресурсів, які забезпечують функціонування автопарку та є необхідними для виконання вантажних перевезень. Ці витрати формують основу собівартості транспортних послуг, оскільки без використання зазначених матеріалів неможливо забезпечити безпечну та ефективну роботу транспортних засобів.

2. Витрати купівельних комплектуючих, запчастин та матеріалів для ремонту та технічного обслуговування транспортних засобів, які потребують монтажу, додаткової обробки або встановлення безпосередньо на підприємстві. Вони включають акумулятори, шини, фільтри, деталі двигуна та інші комплектуючі, що підвищують надійність та безпечність роботи автотранспорту.

3. Витрати палива, електроенергії та інших енергетичних ресурсів, необхідних для здійснення транспортних операцій, функціонування виробничих та ремонтних цехів, забезпечення роботи офісу та адміністративних підрозділів. Сюди також відносяться витрати на технологічне обладнання, підйомники, компресори та інші енергоємні засоби, які використовуються для обслуговування автопарку.

4. Витрати на тару та тарні матеріали, які застосовуються для перевезення вантажів і забезпечення їх збереження під час транспортування. Це

можуть бути пакувальні матеріали, стрічки, контейнери та інші допоміжні матеріали, необхідні для забезпечення безпечної доставки вантажу до клієнта.

Таким чином, матеріальні витрати на підприємстві ТОВ «РОТАКС» включають усі ресурси, що безпосередньо залучені у виробничо-технологічний процес надання транспортних послуг та виконання ремонтно-технічних робіт. Правильне планування, облік і контроль цих витрат є ключовими для оптимізації собівартості, підвищення ефективності роботи автопарку та забезпечення фінансової стабільності підприємства.

Контроль за витратами трудових, матеріальних та фінансових ресурсів на підприємстві здійснює бухгалтерія відповідно до встановлених внутрішніх нормативів та положень підприємства. Для цього використовується систематичний аналіз первинних документів, таких як товарно-транспортні накладні, видаткові накладні, акти виконаних робіт та зведені документи, що узагальнюють інформацію про рух матеріальних і грошових ресурсів [34, с. 203]. Такий підхід дозволяє своєчасно виявляти відхилення від норм витрачання, запобігати перевитратам та втратам матеріалів, а також забезпечує точне формування даних для бухгалтерського обліку і фінансової звітності підприємства.

Для ефективного управління матеріальними ресурсами на підприємстві ТОВ «РОТАКС» надзвичайно важливим є правильне відображення всіх операцій з надходження, руху та використання матеріалів у бухгалтерському обліку. Основним інструментом для цього є система кореспонденції рахунків, яка дозволяє забезпечити точне та послідовне узагальнення інформації про витрати матеріальних ресурсів на синтетичному та аналітичному рівнях. Застосування кореспонденції рахунків забезпечує відображення всіх етапів руху матеріалів – від їх придбання у постачальників і оплати за поставку до списання на виробничі потреби, адміністративні цілі, витрати на збут та розподіл загальновиробничих витрат між об'єктами калькулювання.

Такий підхід не лише створює основу для своєчасного контролю залишків і використання матеріалів, але й гарантує достовірність формування собівартості

транспортних послуг і фінансових результатів підприємства. Таблиця 2.2 демонструє типові кореспонденції рахунків, які використовуються на ТОВ «РОТАКС» для обліку матеріальних витрат за основними видами матеріальних ресурсів, забезпечуючи прозорість, аналітичну деталізацію та відповідність вимогам чинного законодавства і національних стандартів бухгалтерського обліку.

Таблиця 2.2

**Типові кореспонденції рахунків з обліку матеріальних витрат
ТОВ «РОТАКС»**

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Надходження паливномастильних матеріалів, запасних частин, шин, акумуляторів від постачальників	20 «Виробничі запаси» (субрахунки за видами матеріалів)	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
2	Оплата постачальникам за отримані матеріали	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	31 «Рахунки в банках»
3	Передача матеріалів зі складу у виробництво	23 «Виробництво»	20 «Виробничі запаси»
4	Внутрішнє переміщення матеріалів між місцями зберігання	20 (субрахунок за місцем отримання)	20 (субрахунок за місцем відправлення)
5	Списання матеріалів на виробничі потреби	23 «Виробництво»	20 «Виробничі запаси»
6	Використання матеріалів на загальновиробничі потреби	91 «Загальновиробничі витрати»	20 «Виробничі запаси»
7	Використання матеріалів на адміністративні потреби	92 «Адміністративні витрати»	20 «Виробничі запаси»
8	Використання матеріалів на витрати збуту	93 «Витрати на збут»	20 «Виробничі запаси»
9	Розподіл загальновиробничих матеріальних витрат між об'єктами калькулювання	23 «Виробництво»	91 «Загальновиробничі витрати»
10	Списання собівартості транспортних послуг	90 «Собівартість реалізації»	23 «Виробництво»
11	Закриття витрат на фінансовий результат після реалізації послуг	79 «Фінансові результати»	рахунки класу 9 «Витрати діяльності»

Джерело: самостійно розроблено автором.

Аналітичний облік матеріальних витрат у ТОВ «РОТАКС» є продовженням синтетичного обліку і дозволяє деталізувати інформацію про рух матеріальних ресурсів на більш конкретному рівні. Він ведеться за окремими видами матеріалів, місцями їх зберігання, підрозділами підприємства та матеріально відповідальними особами, що дає змогу контролювати використання ресурсів, своєчасно виявляти перевитрати або нестачі та забезпечує точність формування собівартості транспортних послуг.

Аналітичний облік включає:

- деталізацію запасів за видами матеріалів (паливно-мастильні матеріали, запасні частини, шини, акумулятори тощо);
- контроль за залишками на кожному складі та місці зберігання;
- ведення обліку за відповідальними особами, що дозволяє встановити конкретних виконавців матеріальних операцій;
- аналіз використання матеріалів у розрізі видів транспортних послуг та ремонтних робіт.

Таке ведення аналітики дозволяє підприємству не лише забезпечити достовірність бухгалтерського обліку, але й оптимізувати закупівлі та планування матеріальних ресурсів, що особливо важливо для підприємства з великим автопарком та різноманітними видами послуг.

Для забезпечення точного контролю за рухом матеріальних ресурсів на підприємстві ТОВ «РОТАКС» застосовується аналітичний облік, який деталізує інформацію, узагальнену на синтетичних рахунках. Аналітичний облік дозволяє вести облік матеріалів за видами, місцем зберігання, відповідальними особами та кількісними показниками надходження і списання [35, с. 87]. Такий підхід забезпечує повний контроль за використанням паливно-мастильних матеріалів, запасних частин, шин, акумуляторів та інших виробничих запасів, що необхідно для своєчасного виявлення перевитрат або нестач, а також для формування достовірних даних для бухгалтерської та управлінської звітності.

Таблиця 2.3 ілюструє приклад ведення аналітичного обліку матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС», де наведено дані про надходження, використання та залишки основних видів матеріалів на відповідних складах і під відповідальністю конкретних осіб. Вказані у таблиці синтетичні та аналітичні рахунки дозволяють одночасно узагальнювати інформацію на рівні підприємства і деталізувати її за конкретними матеріальними позиціями, що підвищує точність обліку, сприяє контролю за ефективним використанням ресурсів і забезпечує основу для розрахунку собівартості транспортних послуг.

Таблиця 2.3

Приклад таблиці аналітичного обліку у ТОВ «РОТАКС»

№	Вид матеріалу	Місце зберігання	Відповідальна особа	Надходження, од.	Використано, од.	Залишок, од.	Дт (Синтетичний рахунок)	Дт (Аналітичний рахунок)
1	Дизельне паливо	Основний склад	Зав. складом	500 л	320 л	180 л	20 «Виробничі запаси»	203.1 «Паливномастильні матеріали»
2	Масло моторне	Майстерня №1	Механік	50 л	30 л	20 л	20 «Виробничі запаси»	203.2 «Паливномастильні матеріали»
3	Шини	Склад запасних частин	Зав. складом	40 шт	15 шт	25 шт	20 «Виробничі запаси»	201.1 «Шини»
4	Акумулятори	Склад запасних частин	Механік	20 шт	10 шт	10 шт	20 «Виробничі запаси»	201.2 «Акумулятори»
5	Фільтри (масляні)	Склад запасних частин	Механік	100 шт	60 шт	40 шт	20 «Виробничі запаси»	207.1 «Запасні частини»

Джерело: самостійно розроблено автором.

Таким чином, синтетичний та аналітичний облік матеріальних витрат на підприємстві ТОВ «РОТАКС» є невід'ємною складовою ефективного управління ресурсами. Синтетичний облік дозволяє узагальнено відображати всі операції з матеріалами, забезпечуючи формування загальної інформації про надходження, використання та залишки матеріальних ресурсів. Це створює основу для складання фінансової звітності, визначення собівартості транспортних послуг та контролю витрат на рівні підприємства. Використання системи кореспонденції рахунків забезпечує послідовне та точне відображення руху матеріалів від моменту їх придбання до списання на виробничі, адміністративні та збутові потреби. Такий підхід гарантує прозорість обліку, своєчасне виявлення перевитрат або нестач і відповідність вимогам національних стандартів бухгалтерського обліку.

Аналітичний облік, у свою чергу, дозволяє деталізувати інформацію за конкретними видами матеріалів, місцями зберігання, підрозділами підприємства та матеріально відповідальними особами. Це забезпечує оперативний контроль залишків, точність формування собівартості транспортних послуг і підвищує ефективність використання ресурсів. Застосування аналітики у поєднанні з синтетичним обліком дозволяє ТОВ «РОТАКС» оптимізувати закупівлі, планувати витрати та забезпечувати стабільну роботу автопарку, сприяючи підвищенню фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства. У підсумку, впровадження системного обліку матеріальних витрат є ключовим інструментом для раціонального управління ресурсами та досягнення стратегічних цілей підприємства.

2.3 Особливості здійснення контролю матеріальних витрат підприємства

Контроль за матеріальними витратами на підприємстві є одним із ключових елементів ефективного управління ресурсами та забезпечення фінансової стабільності. Для ТОВ «РОТАКС», де основним видом діяльності є надання

транспортних послуг та ремонтно-технічне обслуговування автопарку, правильне ведення обліку та контроль витрат матеріалів, запасних частин і енергоносіїв мають особливе значення. Своєчасний контроль дозволяє не лише відстежувати фактичне використання ресурсів, але й запобігати перевитратам, недостачам або втратам, що безпосередньо впливає на собівартість послуг та загальні фінансові результати підприємства [36, с. 304].

Особливістю здійснення контролю матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС» є поєднання синтетичного та аналітичного обліку, систематичного аналізу первинних і зведених документів, а також використання матеріально відповідальних осіб для ведення обліку на місцях зберігання. Контроль охоплює весь цикл руху матеріальних ресурсів – від їх надходження від постачальників до використання у виробничих, адміністративних та збутових потребах. Такий підхід дозволяє не лише забезпечити точність бухгалтерського обліку, а й створити надійну основу для управлінських рішень щодо планування, оптимізації та раціонального використання матеріалів на підприємстві.

Підприємство ТОВ «РОТАКС» розглядається як складна система, в якій ефективно функціонує підсистема внутрішнього контролю (СВК). Вона не існує ізольовано, а інтегрована у загальну систему управління підприємством, взаємодіючи з іншими управлінськими підсистемами, такими як планування, бухгалтерський облік, логістика та виробничо-технічне управління. Діяльність СВК стає ефективною лише за умови чіткого визначення цілей контролю та орієнтирів її функціонування, що відповідають науково обґрунтованим принципам організації управління та обліку матеріальних ресурсів.

Система внутрішнього контролю на ТОВ «РОТАКС» включає низку підсистем, кожна з яких відповідає за контроль окремих об'єктів, зокрема паливно-мастильних матеріалів, запасних частин, шин, акумуляторів та інших матеріальних ресурсів. Налагоджений контроль за витратами матеріальних ресурсів дозволяє своєчасно виявляти перевитрати або нестачі, оптимізувати використання ресурсів, планувати закупівлі та забезпечувати точність

формування собівартості транспортних послуг [37, с. 245]. Такий підхід сприяє підвищенню фінансової стабільності підприємства, ефективному використанню матеріальних ресурсів та підтриманню високої якості надання транспортних послуг.

До основних завдань служби внутрішнього контролю на ТОВ «РОТАКС» у сфері матеріальних витрат належать:

- контроль законності та доцільності операцій, пов'язаних із придбанням, зберіганням і використанням матеріальних ресурсів;
- перевірка повноти та правильності оформлення первинних документів на надходження, переміщення та списання матеріалів, запасних частин, палива та енергоносіїв;
- забезпечення достовірного відображення матеріальних операцій у бухгалтерських регістрах, включаючи синтетичний та аналітичний облік;
- контроль відповідності записів у бухгалтерському обліку внутрішнім стандартам та прийнятій обліковій політиці підприємства;
- перевірка дотримання працівниками посадових обов'язків і правил матеріальної відповідальності під час роботи зі складськими запасами;
- оцінка ефективності використання матеріальних ресурсів, зокрема паливно-мастильних матеріалів, запасних частин та інших витратних ресурсів, що впливають на собівартість транспортних послуг.

Такий комплекс заходів дозволяє забезпечити контроль за раціональним використанням матеріалів на підприємстві, своєчасне виявлення перевитрат або нестач, а також створює надійну основу для планування закупівель, оптимізації витрат та формування достовірної фінансової звітності ТОВ «РОТАКС».

Щоб наочно показати, як у ТОВ «РОТАКС» здійснюється контроль матеріальних витрат, додано таблицю 2.4, яка систематизує основні заходи внутрішнього контролю, їх об'єкти та методи перевірки.

На ТОВ «РОТАКС» контроль над надходженням матеріалів починається з перевірки відповідності кількості та якості отриманих ресурсів замовленим показникам. Завідувачі складами та бухгалтерія перевіряють документи

постачальника, включаючи товарно-транспортні накладні та накладні на надходження, порівнюючи їх із фактичними поставками. Це дозволяє виявити будь-які розбіжності між замовленням і поставкою, запобігти прийому неякісних матеріалів та забезпечити правильне відображення надходження ресурсів у бухгалтерському обліку. Такий контроль гарантує, що підприємство отримує матеріали у необхідному обсязі та належній якості, що безпосередньо впливає на стабільність функціонування автопарку та ремонтно-технічних процесів.

Таблиця 2.4

Особливості контролю матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС»

№	Об'єкт контролю	Основні заходи контролю	Виконавці / відповідальні особи	Документи та інструменти контролю
1	Надходження матеріалів, паливномастильних матеріалів, запасних частин	Перевірка відповідності кількості та якості матеріалів замовленням, контроль законності операцій	Зав. складом, бухгалтерія	Товарнотранспортні накладні, накладні на надходження
2	Зберігання матеріальних ресурсів	Контроль дотримання правил зберігання, інвентаризація	Зав. складом, матеріально відповідальні особи	Інвентаризаційні описи, журнали обліку
3	Використання матеріалів у виробничих та ремонтних процесах	Виявлення перевитрат та нестач, перевірка раціональності використання	Механіки, майстри, бухгалтерія	Видаткові накладні, акти виконаних робіт
4	Ведення бухгалтерського обліку матеріальних витрат	Перевірка правильності записів на синтетичних та аналітичних рахунках, контроль відповідності обліковій політиці	Бухгалтерія, головний бухгалтер	Синтетичні та аналітичні регістри, журнали, субрахунки
5	Використання матеріалів на адміністративні та збутові потреби	Контроль цільового використання матеріальних ресурсів, звірка витрат з бюджетом	Адміністративний персонал, бухгалтерія	Внутрішні розпорядження, журнали обліку

6	Планування та оптимізація закупівель	Оцінка залишків та потреб у матеріалах, прогноз витрат	Зав. складом, служба постачання, бухгалтерія	Аналітичні довідки, залишки на складах, звіти про використання матеріалів
---	--------------------------------------	--	--	---

Джерело: самостійно розроблено автором.

Правильне зберігання матеріалів на складах ТОВ «РОТАКС» є важливою складовою внутрішнього контролю. Завідувачі складами та матеріально відповідальні особи здійснюють перевірку дотримання правил зберігання, температурного та технічного режиму для паливно-мастильних матеріалів, акумуляторів та запасних частин. Регулярна інвентаризація та перевірка журналів обліку забезпечують своєчасне виявлення недостач або надлишків матеріальних ресурсів. Такий контроль запобігає втратам, псуванню та крадіжкам матеріалів, а також дозволяє своєчасно реагувати на потреби у поповненні запасів.

На етапі використання матеріалів у виробничих та ремонтних процесах служба внутрішнього контролю ТОВ «РОТАКС» перевіряє ефективність їх витрачання. Механіки та майстри разом із бухгалтерією аналізують видаткові накладні та акти виконаних робіт, щоб виявити перевитрати або нестачі. Контроль також включає перевірку відповідності фактичного використання матеріалів технологічним нормам і нормативам підприємства. Такий підхід забезпечує раціональне використання паливно-мастильних матеріалів, шин, акумуляторів і запасних частин, що прямо впливає на собівартість транспортних послуг і фінансові результати підприємства.

Бухгалтерія ТОВ «РОТАКС» здійснює постійний контроль правильності відображення матеріальних операцій на синтетичних та аналітичних рахунках. Перевіряється відповідність записів у бухгалтерських регістрах внутрішній обліковій політиці підприємства, а також коректність відображення залишків та використання матеріалів. Цей контроль дозволяє забезпечити достовірність бухгалтерського обліку та формування точної фінансової звітності, що є необхідною умовою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Матеріальні ресурси, що використовуються для адміністративних цілей та витрат на збут, також підлягають контролю [38, с. 47]. Адміністративний персонал та бухгалтерія перевіряють цільове використання матеріалів, аналізуючи внутрішні розпорядження та журнали обліку. Це дозволяє переконатися, що ресурси витрачаються за призначенням, уникнути нецільових витрат і забезпечити відповідність планам та бюджетам підприємства. Контроль адміністративних витрат сприяє загальній ефективності використання матеріальних ресурсів і підвищує економічну дисципліну на підприємстві.

Для оптимізації матеріальних витрат ТОВ «РОТАКС» служба внутрішнього контролю здійснює аналіз залишків на складах та потреб у матеріалах, прогнозує майбутні витрати. Завідувачі складами, служба постачання та бухгалтерія готують аналітичні довідки щодо наявних запасів, що дозволяє визначати оптимальний обсяг закупівель і уникати перевитрат. Такий підхід сприяє ефективному плануванню ресурсів, забезпечує своєчасне поповнення запасів і підтримує фінансову стабільність підприємства.

Контроль за матеріальними витратами на ТОВ «РОТАКС» є невід'ємною складовою ефективного управління підприємством та забезпечення його фінансової стабільності, оскільки охоплює весь цикл руху ресурсів – від надходження матеріалів, паливно-мастильних матеріалів і запасних частин до їх використання у виробничих, адміністративних та збутових процесах. Поєднання синтетичного та аналітичного обліку, систематичний аналіз первинних та зведених документів, а також залучення матеріально відповідальних осіб дозволяють забезпечити достовірність бухгалтерського обліку, виявляти перевитрати чи нестачі, планувати закупівлі та оптимізувати витрати. Такий комплекс заходів підвищує ефективність використання матеріальних ресурсів, сприяє формуванню точних фінансових показників і створює надійну основу для управлінських рішень, що безпосередньо впливає на собівартість транспортних послуг і загальну економічну стабільність підприємства.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЇХ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ

3.1 Структурування аналітичної діяльності підприємства

Структурування аналітичної діяльності підприємства є важливою складовою ефективного управління його фінансово-господарською діяльністю. Організація аналітичної роботи на системній основі дозволяє забезпечити своєчасне отримання достовірної інформації про результати діяльності, стан ресурсів та рівень витрат. Це створює основу для обґрунтованого прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності функціонування підприємства та досягнення стратегічних цілей [39, с.126].

Для ТОВ «РОТАКС» структурована аналітична діяльність має особливе значення, оскільки підприємство здійснює діяльність у сфері вантажних перевезень, де важливу роль відіграє контроль витрат, ефективність використання матеріальних ресурсів та оптимізація маршрутів. Чітке розмежування функцій аналізу, використання сучасних методів обробки інформації та систематичний контроль показників діяльності дозволяють підприємству своєчасно виявляти відхилення, знаходити резерви підвищення ефективності та забезпечувати стабільний розвиток у конкурентному середовищі.

Ефективне вирішення завдань економічного аналізу на підприємстві потребує чіткої організації аналітичної діяльності та системного підходу до обробки інформації. Для ТОВ «РОТАКС» організацію аналітичної роботи можна виділити за кількома ключовими напрямками:

- розробка детальної програми комплексного аналізу діяльності підприємства або тематичних планів дослідження окремих аспектів роботи, що включає визначення об'єктів і мети аналізу, складу досліджуваних питань, послідовності їх вивчення та строків виконання;

- формування спеціалізованих груп аналітиків, які відповідають за проведення економічного аналізу в межах окремих підрозділів та підприємства загалом, із чітким розподілом обов'язків;
- використання всіх доступних джерел інформації – бухгалтерських і статистичних даних, оперативної інформації, планових показників, а також перевірка їх достовірності та узгодженості;
- застосування сучасних технічних і програмних засобів для обробки та систематизації аналітичної інформації;
- виконання основних завдань економічного аналізу, таких як оцінка ступеня виконання планових показників, виявлення резервів зниження витрат і підвищення ефективності діяльності, аналіз недоліків у роботі підприємства та окремих підрозділів, порівняння досягнутих результатів із витратами, узагальнення отриманих даних та розробка рекомендацій щодо усунення виявлених проблем;
- підготовка аналітичної записки за результатами проведеної роботи та передача її керівництву для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і коригування стратегії діяльності підприємства.

Предметом економічного аналізу на ТОВ «РОТАКС» є комплексна діяльність підприємства та його структурних підрозділів, спрямована на досягнення максимальних результатів у сфері вантажних перевезень при мінімальних витратах ресурсів. Аналіз охоплює всі аспекти господарської діяльності підприємства, зокрема ефективність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, оптимізацію маршрутів і транспортних засобів, а також організацію виробничих процесів і контроль за витратами [40, с. 98].

Виходячи з визначення предмета економічного аналізу, його завданням є дослідження як процесів господарської діяльності, так і кінцевих виробничофінансових результатів підприємства. Для ТОВ «РОТАКС» це означає аналіз обсягів наданих послуг, собівартості перевезень, рівня матеріаловіддачі та використання пального, а також оцінку рентабельності діяльності.

Організація аналітичної роботи на ТОВ «РОТАКС» здійснюється за чітко визначеними етапами, що забезпечують системність і повноту оцінки діяльності підприємства. Такий підхід дозволяє враховувати всі аспекти господарської діяльності, від фінансових результатів до ефективності використання матеріальних і трудових ресурсів, а також своєчасно виявляти проблемні зони та резерви для підвищення продуктивності.

Аналітична робота передбачає комплексне використання всіх доступних джерел інформації, включаючи бухгалтерські дані, статистичну та оперативну інформацію, плани і прогностичні показники. Завдяки цьому створюється достовірна та повна інформаційна база для прийняття управлінських рішень, а також оцінки досягнутих результатів у порівнянні з плановими показниками.

Важливим аспектом організації аналітичної діяльності є визначення відповідальних виконавців та розподіл завдань між підрозділами підприємства. Що дозволяє не лише забезпечити чітку послідовність робіт, але й підвищити ефективність збору та обробки інформації, своєчасно виявляти відхилення від плану та розробляти рекомендації щодо підвищення економічної ефективності діяльності ТОВ «РОТАКС».

На підготовчому етапі розробляються річні плани та програми аналітичної роботи, визначаються цілі та завдання аналізу, обирається методика дослідження, формується група виконавців та розподіляються їх обов'язки. Одночасно визначаються форми участі функціональних підрозділів у виконанні програми, здійснюється попереднє ознайомлення з ключовими показниками діяльності підприємства, що дозволяє всебічно оцінити його стан.

Другий етап передбачає уточнення початкового плану та збір необхідної інформації. В процесі цього етапу формується інформаційна база, дані систематизуються, перевіряються на достовірність, групуються та класифікуються для подальшої обробки.

Основним є третій етап, на якому здійснюється обробка первинної інформації відповідно до методики економічного аналізу. Тут оцінюється виконання планових показників, аналізується динаміка ключових

фінансовогосподарських результатів, проводиться порівняння витрат і досягнутих результатів, визначаються резерви підвищення ефективності та розраховується продуктивність використання трудових і матеріальних ресурсів.

Четвертий етап присвячено підсумковій оцінці результатів аналізу. Результати оформляються у вигляді аналітичних записок, таблиць, графіків та діаграм, що забезпечує наочність і зрозумілість інформації для керівництва підприємства.

П'ятий етап передбачає розробку рекомендацій щодо усунення виявлених недоліків та оптимального використання наявних і перспективних резервів. Всі матеріали аналітичної роботи передаються керівництву ТОВ «РОТАКС» для ухвалення управлінських рішень, при цьому обов'язково залучаються представники аналітичної групи для забезпечення обґрунтованості рішень і контролю їх реалізації.

Узагальнення етапів проведення аналітичної роботи у ТОВ «РОТАКС» наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Структура проведення аналітичної роботи на ТОВ «РОТАКС»

Етап	Основні завдання	Результати / вихідні матеріали
1. Підготовчий	Розробка річного плану та програми аналітичної роботи; визначення цілей та методики; формування групи виконавців; розподіл обов'язків; ознайомлення з ключовими показниками	Затверджений план аналітичних робіт; визначені відповідальні; первинне розуміння показників діяльності підприємства
2. Збір та систематизація інформації	Уточнення плану; збір бухгалтерських, оперативних та статистичних даних; перевірка достовірності; систематизація та класифікація інформації	Інформаційна база для аналізу; класифіковані та перевірені дані
3. Основний (аналітичний) етап	Обробка та аналіз первинної інформації; оцінка виконання плану; аналіз динаміки фінансово-господарських показників; визначення резервів та ефективності використання ресурсів	Аналітичні розрахунки, показники ефективності, виявлені резерви та недоліки

4. Підсумкова оцінка	Узагальнення результатів; підготовка аналітичних записок, таблиць, графіків, діаграм	Підсумкові аналітичні матеріали для керівництва
----------------------	--	---

Продовження табл. 3.1

5. Розробка рекомендацій та управлінські рішення	Розробка заходів щодо усунення недоліків та ефективного використання ресурсів; передача матеріалів керівництву; контроль реалізації рішень	Рекомендації та пропозиції для підвищення ефективності діяльності підприємства; управлінські рішення на основі аналізу
--	--	--

Джерело: самостійно розроблено автором.

Ефективність проведення економічного аналізу на ТОВ «РОТАКС» значною мірою залежить від обсягу, повноти та достовірності зібраної інформації. Для отримання об'єктивної картини діяльності підприємства важливо використовувати різноманітні джерела даних, що дозволяють комплексно оцінювати фінансово-господарську діяльність, виробничі процеси, витрати та ефективність використання ресурсів.

Джерелами інформаційного забезпечення економічного аналізу на підприємстві є: плани, нормативи, договори з контрагентами, державні замовлення, облікові та позаоблікові дані, конструкторська та технологічна документація, доповідні та аналітичні записки, внутрішні звіти підрозділів. Позаоблікова інформація включає результати ревізій, аудиторських перевірок, протоколи виробничих нарад, матеріали конференцій і семінарів, спостереження, обстеження та анкетування [41, с. 187].

Нормативні показники на ТОВ «РОТАКС» формуються як система прогресивних норм, що постійно оновлюються та ґрунтуються на сучасних наукових дослідженнях і практичному досвіді провідних підприємств галузі. Це забезпечує можливість порівнювати фактичні показники з нормативними, визначати відхилення та виявляти резерви підвищення ефективності.

Найповніше та узагальнено результати діяльності підприємства відображаються у бухгалтерській і статистичній звітності, яка є основою для

прийняття управлінських рішень, планування ресурсів та коригування виробничих процесів, що особливо важливо для транспортної діяльності ТОВ «РОТАКС», де точність і своєчасність використання ресурсів безпосередньо впливає на собівартість послуг та прибутковість підприємства.

Проведений аналіз структурованої аналітичної діяльності ТОВ «РОТАКС» показав, що системний підхід до організації аналітичної роботи є ключовим фактором підвищення ефективності управління підприємством. Чітке визначення етапів аналітичної діяльності, розподіл обов'язків між підрозділами, використання різноманітних джерел інформації та сучасних технічних засобів обробки даних забезпечують повноту і достовірність отриманих результатів. Це дозволяє своєчасно виявляти відхилення від планових показників, визначати резерви для підвищення продуктивності та розробляти обґрунтовані управлінські рішення, що сприяють стабільному розвитку підприємства та зниженню собівартості послуг.

Для ТОВ «РОТАКС» особливе значення має комплексний аналіз діяльності у сфері вантажних перевезень, який включає оцінку використання матеріальних і трудових ресурсів, ефективності маршрутів та транспортних засобів, а також контроль фінансових результатів. Завдяки структурованій аналітичній роботі підприємство отримує надійну інформаційну базу для планування, прогнозування та оптимізації процесів, що забезпечує підвищення рентабельності, конкурентоспроможності та ефективного використання наявних ресурсів. Такий підхід створює міцну основу для подальшого розвитку ТОВ «РОТАКС» і підвищення якості управлінських рішень на всіх рівнях підприємства.

3.2 Аналіз матеріальних витрат підприємства

Аналіз матеріальних витрат є важливим етапом дослідження фінансовогосподарської діяльності підприємства, оскільки саме ці витрати становлять значну частку у структурі собівартості продукції або послуг.

Рациональне використання матеріальних ресурсів безпосередньо впливає на рівень витрат, конкурентоспроможність підприємства та його фінансові результати.

Проведення такого аналізу дозволяє виявити резерви економії, оптимізувати витрати та підвищити ефективність використання ресурсів.

На ТОВ «РОТАКС», діяльність якого пов'язана з наданням послуг вантажних перевезень, аналіз матеріальних витрат має свої особливості. Він передбачає детальне дослідження структури витрат, пов'язаних із використанням паливно-мастильних матеріалів, запасних частин, комплектуючих та інших матеріальних ресурсів, необхідних для забезпечення безперебійної роботи транспортних засобів. Особлива увага приділяється оцінці ефективності використання пального, оскільки саме ця стаття займає найбільшу частку у витратах підприємства.

У процесі аналізу також вивчаються можливості зниження норм витрат матеріалів, оптимізації маршрутів перевезень, що дозволяє скоротити витрати палива, а також пошуку більш вигідних постачальників матеріальних ресурсів. Доцільним є використання альтернативних або дешевших аналогів матеріалів без зниження якості послуг. Значну увагу слід приділяти витратам на технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів, адже своєчасна заміна деталей і проведення профілактичних робіт сприяє зменшенню загальних витрат у майбутньому [42, с. 83].

Крім того, важливим аспектом є врахування сезонних коливань цін на паливо, мастильні матеріали та запасні частини. Це дає можливість підприємству планувати закупівлі у найбільш вигідні періоди та формувати оптимальні запаси ресурсів. Загалом, ефективний аналіз матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС» сприяє підвищенню економічної ефективності діяльності, зниженню собівартості транспортних послуг та зміцненню фінансового стану підприємства. Основним джерелом для проведення аналізу показників діяльності ТОВ «РОТАКС» є дані отримані із бухгалтерської служби та інформація фінансової звітності (Додаток А).

Матеріальні ресурси та матеріальні витрати перебувають у тісному взаємозв'язку, оскільки саме використання ресурсів у процесі господарської діяльності формує відповідні витрати підприємства. Матеріальні ресурси виступають як запаси (паливо, мастильні матеріали, запасні частини тощо), які забезпечують безперервність діяльності, тоді як матеріальні витрати відображають їх фактичне споживання у процесі надання послуг. Для ТОВ «РОТАКС» цей зв'язок є особливо важливим, адже ефективність використання пального та інших ресурсів безпосередньо впливає на собівартість перевезень і фінансовий результат підприємства. Таким чином, раціональне управління матеріальними ресурсами сприяє зниженню витрат, підвищенню ефективності діяльності та забезпеченню стабільного розвитку підприємства.

Важливим етапом оцінки ефективності діяльності підприємства є аналіз його забезпеченості матеріальними ресурсами, оскільки від рівня та своєчасності їх надходження залежить безперебійність виробничого процесу та якості надання послуг (табл. 3.2). Для підприємств транспортної сфери, зокрема ТОВ «РОТАКС», належне забезпечення паливно-мастильними матеріалами, запасними частинами та іншими ресурсами має вирішальне значення для стабільного функціонування автопарку. У зв'язку з цим було здійснено аналіз фактичної забезпеченості підприємства основними видами матеріальних ресурсів ТОВ «РОТАКС» з метою оцінки їх достатності, ефективності використання та виявлення можливих резервів оптимізації.

Таблиця 3.2

**Аналіз фактичної забезпеченості підприємства основними видами
матеріальних ресурсів ТОВ «РОТАКС»**

Матеріальні ресурси	Одиниця виміру	Потреба підприємства	Фактичне надходження	Відхилення від плану	Коефіцієнт забезпеченості
Сировина і матеріали	т	600	580	-20	0,97
Запасні частини	шт.	150	160	+10	1,07
Паливо	л	1200	1250	+50	1,04
МШП	шт.	500	480	-20	0,96

Інші ресурси	од.	300	290	-10	0,97
--------------	-----	-----	-----	-----	------

Джерело: самостійно розроблено автором. Дані взяті за 2024-2025 роки.

Аналіз матеріальних ресурсів підприємства показав, що загальний рівень забезпеченості близький до планового. Сировина, МШП та інші ресурси надійшли трохи менше, ніж заплановано, що свідчить про незначний дефіцит і потребує більш точного планування та контролю запасів. Водночас запасні частини та паливо перевищили планові показники, що забезпечує резерв і безперебійну роботу підприємства. Загалом, забезпеченість матеріальними ресурсами є задовільною, але для підвищення ефективності виробничого процесу доцільно оптимізувати облік та регулювання надходжень окремих категорій ресурсів.

Важливою складовою ефективної діяльності підприємства є своєчасне та повне виконання плану матеріально-технічного постачання, оскільки від цього залежить безперебійність виробничих і господарських процесів. Для підприємства транспортної галузі, зокрема ТОВ «РОТАКС», належне забезпечення основними видами матеріальних ресурсів – паливом, мастильними матеріалами, запасними частинами та іншими необхідними елементами – має вирішальне значення для стабільної роботи автопарку. У зв'язку з цим доцільним є проведення аналізу виконання плану матеріально-технічного постачання за основними видами матеріальних ресурсів ТОВ «Ротакс» з метою оцінки рівня забезпеченості, виявлення відхилень від планових показників та визначення резервів підвищення ефективності використання ресурсів (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Аналіз виконання плану матеріально-технічного постачання за основними видами матеріальних ресурсів ТОВ «РОТАКС»

Матеріальні ресурси	Потреба підприємства, тис. грн.	Фактичне надходження, тис. грн.	Зарахування у план за асортиментом, тис. грн.
Сировина і матеріали	1 500	1 450	1 450
Запасні частини	800	850	800
Паливо	600	620	600

МШП (малоцінні та швидкозношувані предмети)	200	190	190
Інші ресурси	300	310	300
Разом:	3 400	3 420	3 340

Джерело: самостійно розроблено автором. Дані взяті за 2024-2025 роки.

Проведений аналіз матеріальних ресурсів підприємства показав, що фактичне надходження більшості ресурсів близьке до запланованого рівня. Незначне перевищення надходжень спостерігається по запасних частинах та паливу, що свідчить про своєчасне забезпечення виробничих потреб і резервування стратегічних матеріалів. Одночасно невелике недовиконання за сировиною, МШП та іншими ресурсами не вплинуло суттєво на виробничий процес, проте потребує контролю для уникнення дефіциту у майбутньому. Загалом, коефіцієнт забезпеченості матеріальних ресурсів знаходиться на задовільному рівні, що свідчить про ефективну організацію постачання та планування потреб підприємства [43, с. 229].

Ефективне використання матеріальних ресурсів є одним із ключових чинників забезпечення прибутковості та конкурентоспроможності підприємства. Для підприємства транспортної сфери, зокрема ТОВ «РОТАКС», це має особливе значення, оскільки матеріальні витрати займають значну частку у структурі витрат. У зв'язку з цим було здійснено аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів на ТОВ «РОТАКС» з метою оцінки рівня їх раціонального використання, виявлення можливих перевитрат та визначення напрямів підвищення ефективності діяльності підприємства (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів ТОВ «РОТАКС».

№	Показники	2024 р.	2025 р.	Відхилення + / –	Відхилення, %
1	Обсяг товарної продукції, тис. грн.	17 311,1	17 207,8	-103,3	-0,6
2	Матеріальні витрати, тис. грн.	7 488,6	7 298,4	-190,2	-2,5
3	Матеріаловіддача, грн.	2,31	2,36	+0,05	+2,2

4	Матеріаломісткість, грн.	0,43	0,42	-0,01	-2,3
5	Коефіцієнт співвідношення темпів росту обсягу виробництва і матеріальних витрат	-	-	-	3,0

Джерело: самостійно розроблено автором.

За результатами розрахунку, обсяг товарної продукції дещо зменшився у 2025 році порівняно з 2024 роком (-103,3 тис. грн., або -0,6 %), тоді як матеріальні витрати також знизилися на 190,2 тис. грн (-2,5 %). Це дозволило покращити матеріаловіддачу – вона зросла на 0,05 грн (+2,2 %), а матеріаломісткість продукції зменшилася на 0,01 грн (-2,3 %), що свідчить про більш раціональне використання матеріальних ресурсів. Коефіцієнт співвідношення темпів росту обсягу виробництва і матеріальних витрат становить 1,03, що вказує на те, що зменшення витрат відбулося швидше, ніж зменшення обсягу виробництва, що є позитивним показником ефективності матеріально-технічного забезпечення підприємства.

Отже, проведений аналіз матеріальних витрат та забезпеченості матеріальними ресурсами на ТОВ «РОТАКС» показав, що підприємство в цілому ефективно організовує процес матеріально-технічного постачання та раціонально використовує наявні ресурси. Рівень забезпеченості основними видами матеріальних ресурсів є близьким до планового, що забезпечує безперебійну діяльність підприємства, хоча окремі відхилення свідчать про необхідність більш точного планування та контролю запасів.

Аналіз виконання плану постачання підтвердив, що підприємство своєчасно забезпечує себе ключовими ресурсами, зокрема паливом і запасними частинами, що є критично важливим для транспортної діяльності. Водночас незначні відхилення за окремими позиціями потребують подальшого вдосконалення системи постачання.

Оцінка ефективності використання матеріальних ресурсів засвідчила позитивні тенденції: зниження матеріальних витрат супроводжується покращенням показників матеріаловіддачі та зменшенням матеріаломісткості.

Що свідчить про більш раціональне використання ресурсів і підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

Таким чином, ТОВ «РОТАКС» має достатній рівень матеріального забезпечення та демонструє позитивну динаміку ефективності використання ресурсів. Разом з тим, для подальшого підвищення результативності діяльності доцільно вдосконалювати систему планування потреб, оптимізувати витрати матеріалів, а також посилювати контроль за їх використанням. Це сприятиме зниженню собівартості послуг, підвищенню прибутковості та зміцненню фінансового стану підприємства.

3.3 Шляхи удосконалення обліку і контролю матеріальних витрат

Раціональна організація обліку та контролю матеріальних витрат є важливою умовою ефективного функціонування підприємства, оскільки матеріальні ресурси становлять значну частку витрат у собівартості послуг. Для ТОВ «РОТАКС», що спеціалізується на вантажних перевезеннях, контроль за використанням пального, запасних частин, мастильних матеріалів та інших ресурсів безпосередньо впливає на фінансові результати та конкурентоспроможність підприємства. Удосконалення обліку та контролю дозволяє своєчасно виявляти перевитрати, оптимізувати запаси та забезпечити ефективне використання матеріалів у виробничому процесі.

Шляхи підвищення ефективності обліку та контролю матеріальних витрат включають застосування сучасних методів обліку, автоматизацію ведення документації, впровадження аналітичних систем контролю та постійний моніторинг використання ресурсів. Для ТОВ «РОТАКС» це означає не лише зменшення втрат і раціоналізацію витрат, але й створення надійної інформаційної бази для планування, прийняття управлінських рішень та оптимізації виробничих процесів, що є ключовим фактором стабільності та розвитку підприємства.

Для підвищення ефективності обліку та контролю матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС» доцільно впроваджувати комплекс заходів, спрямованих на

модернізацію аналітичної роботи та оптимізацію використання матеріальних ресурсів. Це передбачає не лише покращення організації обліку та контролю, але й застосування сучасних методик аналізу, технічних засобів обробки інформації, а також підвищення кваліфікації персоналу. Особлива увага приділяється оперативності збору даних, точності інформації та можливості своєчасного виявлення відхилень від планових показників, що забезпечує підприємству своєчасне прийняття управлінських рішень і зниження собівартості перевезень.

Основні напрямки удосконалення обліку і контролю матеріальних витрат наведено на рис. 3.1.

**Рис. 3.1 Напрямки удосконалення обліку і контролю матеріальних витрат
ТОВ «РОТАКС»**

Джерело: самостійно розроблено автором.

Одним із ключових напрямків удосконалення обліку матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС» є застосування сучасних програмних комплексів і систем автоматизації управлінського та бухгалтерського обліку. Використання сучасних інформаційних технологій дозволяє забезпечити точний та своєчасний облік надходження, списання та залишків матеріальних ресурсів, включаючи паливо, мастильні матеріали, запасні частини та інші компоненти, необхідні для безперебійної роботи автопарку підприємства. Автоматизація обліку значно зменшує ризик помилок, які виникають при ручному веденні документації, та дозволяє підвищити оперативність підготовки аналітичної інформації для керівництва та підрозділів підприємства.

Впровадження програмних засобів створює можливість інтеграції обліку матеріальних ресурсів з іншими системами управління на підприємстві, наприклад, з програмами планування маршрутів або моніторингу використання транспортних засобів. Така інтеграція дозволяє отримувати комплексну інформацію про фактичні витрати ресурсів у реальному часі, виявляти перевитрати, недостачі та невідповідності нормативним показникам. У результаті підприємство отримує можливість більш точного прогнозування витрат, оптимізації ресурсів і підвищення фінансової ефективності своєї діяльності [44, с. 120].

Важливою складовою удосконалення обліку матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС» є посилення внутрішнього контролю за використанням ресурсів. Це передбачає систематичне порівняння фактичного споживання пального, запасних частин і мастильних матеріалів із плановими та нормативними показниками, проведення періодичних перевірок і ревізій у підрозділах, відповідальних за експлуатацію автопарку. Такий контроль дозволяє своєчасно виявляти недостачі, зловживання або нераціональне використання ресурсів, що в свою чергу запобігає перевитратам та забезпечує економію коштів підприємства.

Посилення внутрішнього контролю включає впровадження процедур узгодження та звірки даних між різними підрозділами, зокрема бухгалтерією,

матеріально-відповідальними особами та аналітичними службами. Такий підхід забезпечує достовірність облікових даних, виключає дублювання операцій та підвищує дисципліну при роботі з матеріальними ресурсами. В результаті ТОВ «РОТАКС» отримує змогу не лише оперативно виявляти проблемні ділянки використання ресурсів, а й підвищити ефективність планування та контроль за витратами, що позитивно впливає на собівартість транспортних послуг.

Необхідним напрямком підвищення ефективності обліку і контролю на ТОВ «РОТАКС» є вдосконалення нормативного забезпечення діяльності підприємства. Це передбачає встановлення актуальних норм витрат пального, запасних частин, мастильних матеріалів та інших ресурсів для різних видів перевезень із врахуванням специфіки маршрутів, типів транспортних засобів і сезонних коливань цін на ринку. Прогресивні та науково обґрунтовані норми дозволяють підприємству більш точно планувати закупівлі, контролювати споживання матеріалів і виявляти резерви для економії.

Динамічність і постійне оновлення нормативів забезпечують можливість порівнювати фактичні показники з плановими і нормативними, визначати відхилення та розробляти коригуючі заходи [45, с. 106]. Для ТОВ «РОТАКС» це особливо важливо, оскільки забезпечує ефективний контроль за собівартістю перевезень, дозволяє прогнозувати витрати та оперативно реагувати на зміни умов роботи підприємства, підвищуючи фінансову стійкість та конкурентоспроможність.

Ефективний облік матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС» передбачає вдосконалення процесу оформлення первинної документації, що фіксує надходження та використання ресурсів. Оптимізація документальних процедур включає уніфікацію форм актів, накладних та звітних форм, а також впровадження електронного документообігу. Такий підхід зменшує навантаження на персонал, скорочує час обробки даних і знижує ймовірність помилок у веденні обліку.

Оптимізація документообігу сприяє покращенню координації між структурними підрозділами підприємства, що відповідають за експлуатацію

транспортних засобів, бухгалтерією та аналітичними службами. Це дозволяє забезпечити своєчасну підготовку достовірної інформації для управлінських рішень, оперативно виявляти невідповідності та перевитрати ресурсів, а також підвищує точність планування матеріальних витрат на майбутні періоди.

Важливим напрямком удосконалення обліку і контролю матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС» є систематичне підвищення професійної компетентності працівників, які здійснюють ці процеси. Це передбачає навчання бухгалтерів, матеріально-відповідальних осіб та аналітиків сучасним методам ведення обліку, контролю витрат, планування ресурсів та використання автоматизованих систем обліку [46, с. 58]. Підвищення кваліфікації персоналу дозволяє забезпечити більш точний, оперативний і системний облік матеріальних ресурсів.

Навчання персоналу створює передумови для підвищення дисципліни та відповідальності при роботі з матеріальними ресурсами, формує культуру раціонального використання запасів і дозволяє своєчасно виявляти та усувати недоліки в обліковій та контрольній діяльності. Для ТОВ «РОТАКС» це сприяє зниженню собівартості транспортних послуг, покращенню фінансових результатів та підвищенню ефективності використання ресурсів підприємства загалом.

Систематичний аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів є невід'ємною складовою вдосконалення обліку і контролю на ТОВ «РОТАКС». Це передбачає регулярне порівняння фактичних витрат пального, запасних частин та МШП із нормативними і плановими показниками, оцінку матеріаловіддачі та виявлення перевитрат. Такий підхід дозволяє своєчасно визначати резерви економії, оптимізувати використання ресурсів та підвищувати ефективність виробничого процесу.

Систематичний аналіз забезпечує більш точне планування закупівель, контроль за дотриманням норм витрат і оптимізацію маршрутів перевезень. Для ТОВ «РОТАКС» це створює умови для зниження собівартості транспортних послуг, підвищення рентабельності діяльності та стабільного функціонування

автопарку, що є ключовим фактором конкурентоспроможності підприємства в транспортній галузі.

Удосконалення обліку і контролю матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС» є важливим напрямом підвищення ефективності господарської діяльності підприємства та оптимізації використання ресурсів. Запропоновані заходи, включно з впровадженням сучасних програмних засобів обліку, посиленням внутрішнього контролю, удосконаленням нормативного забезпечення, оптимізацією документообігу, підвищенням кваліфікації персоналу та систематичним аналізом використання ресурсів, дозволяють створити комплексну систему управління матеріальними витратами. Впровадження цих напрямків сприяє своєчасному отриманню достовірної інформації, підвищенню точності планування, оперативному виявленню перевитрат та резервів економії, а також забезпеченню більш ефективного управління виробничими процесами.

Застосування зазначених заходів на практиці дозволяє ТОВ «РОТАКС» не лише знизити собівартість перевезень, а й підвищити фінансову стабільність та конкурентоспроможність підприємства на ринку транспортних послуг. Системний підхід до обліку і контролю матеріальних витрат створює основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, забезпечує раціональне використання матеріальних і фінансових ресурсів та сприяє сталому розвитку підприємства в умовах сучасного ринкового середовища.

ВИСНОВОК

Матеріальні витрати виступають ключовим елементом виробничої собівартості продукції, відображаючи фактичне споживання ресурсів у процесі господарської діяльності підприємства. Історичний розвиток економічної думки показує, що поняття витрат пов'язане з формуванням споживчої та мінової вартості, впливом праці, капіталу та землі на створення товарів, а також із забезпеченням економічної ефективності діяльності. Раціональний облік і контроль матеріальних витрат дозволяє підприємству оптимізувати використання ресурсів, підвищити прибутковість та конкурентоспроможність, що підтверджують як класичні, так і сучасні економічні дослідження.

Матеріальні витрати займають значне місце у структурі витрат підприємства та є базовою складовою виробничих витрат, впливаючи на собівартість продукції та фінансові результати діяльності. Класифікація витрат дозволяє впорядкувати їх за економічними елементами та функціональними ознаками, забезпечуючи точність обліку, контроль ефективності використання ресурсів та оперативну інформацію для управлінських рішень. В результаті систематизація і групування витрат сприяє оптимізації витратної політики підприємства, підвищенню економічної ефективності та підтриманню конкурентоспроможності на ринку.

Нормативно-правове регулювання обліку, контролю та аналізу матеріальних витрат є фундаментальною умовою ефективного управління витратами підприємства. Застосування законодавчих актів, таких як Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», НП(С)БО 1, 9, 16, а також внутрішніх документів — Інструкції щодо Плану рахунків та наказу про облікову політику — забезпечує уніфікацію обліку, правильне документальне оформлення операцій і достовірність фінансової звітності. Регламентовані правила класифікації, оцінки та відображення матеріальних витрат дозволяють здійснювати ефективний контроль за їх

використанням, формувати обґрунтовану собівартість продукції чи послуг та проводити аналітичну роботу для оптимізації витрат.

Організація обліку матеріальних витрат у ТОВ «РОТАКС» демонструє системний та поетапний підхід до управління ресурсами підприємства. Впровадження чіткої структури обліку – від надходження матеріальних ресурсів, їх зберігання та руху до списання, формування собівартості та визначення фінансового результату – забезпечує своєчасність, достовірність і повноту облікової інформації. Належне документальне оформлення господарських операцій і правильна кореспонденція рахунків сприяють контролю за раціональним використанням матеріальних ресурсів, запобіганню втрат і необґрунтованих витрат.

Синтетичний та аналітичний облік матеріальних витрат на підприємстві ТОВ «РОТАКС» є взаємопов'язаними і взаємодоповнюючими формами ведення бухгалтерського обліку, які забезпечують повну інформаційну базу для управління матеріальними ресурсами. Синтетичний облік дозволяє узагальнено відображати господарські операції з матеріалами, формувати фінансову звітність та визначати собівартість транспортних послуг. Аналітичний облік деталізує ці дані за видами матеріалів, місцями зберігання, підрозділами та відповідальними особами, що дозволяє здійснювати оперативний контроль залишків, виявляти перевитрати або нестачі та підвищувати ефективність використання ресурсів.

Особливістю контролю на ТОВ «РОТАКС» є поєднання синтетичного та аналітичного обліку, систематичний аналіз первинних і зведених документів, а також залучення матеріально відповідальних осіб для контролю на місцях зберігання. Внутрішня система контролю дозволяє своєчасно виявляти перевитрати, нестачі або втрати матеріальних ресурсів, перевіряти законність і доцільність операцій, оцінювати ефективність використання ресурсів та забезпечувати правильність відображення операцій у бухгалтерському обліку.

Структурування аналітичної діяльності на ТОВ «РОТАКС» є ключовим елементом ефективного управління підприємством, оскільки забезпечує системний збір, обробку та аналіз інформації про фінансово-господарську

діяльність, використання ресурсів та виконання планових показників. Чітке визначення етапів аналітичної роботи, розподіл обов'язків між підрозділами, застосування сучасних методів обробки даних та комплексне використання різноманітних джерел інформації дозволяють своєчасно виявляти відхилення, оцінювати ефективність використання матеріальних і трудових ресурсів, контролювати маршрути та транспортні засоби, а також формувати обґрунтовані управлінські рішення.

Проведений аналіз матеріальних витрат і забезпеченості ресурсами на ТОВ «РОТАКС» показав, що підприємство ефективно організовує матеріальнотехнічне постачання та раціонально використовує наявні ресурси. Загальний рівень забезпеченості основними видами матеріальних ресурсів близький до планового, що забезпечує безперебійну роботу автопарку та стабільність надання транспортних послуг. Зниження матеріальних витрат у 2025 році супроводжувалося підвищенням матеріаловіддачі та зменшенням матеріаломісткості продукції, що свідчить про більш раціональне використання ресурсів. Водночас незначні відхилення за окремими позиціями потребують удосконалення планування та контролю запасів. Загалом аналіз підтверджує ефективність управління матеріальними ресурсами на підприємстві та створює основу для подальшого підвищення економічної ефективності, зниження собівартості послуг і зміцнення фінансового стану ТОВ «РОТАКС».

Удосконалення обліку та контролю матеріальних витрат на ТОВ «РОТАКС» є ключовим напрямом підвищення ефективності діяльності підприємства. Впровадження сучасних програмних систем, автоматизація документації, посилення внутрішнього контролю, оновлення нормативних показників, оптимізація документообігу та підвищення кваліфікації персоналу забезпечують точний, своєчасний і системний облік використання матеріальних ресурсів. Регулярний аналіз фактичних витрат у порівнянні з плановими та нормативними показниками дозволяє виявляти перевитрати, визначати резерви економії та оптимізувати виробничі процеси. Реалізація цих заходів сприяє зниженню собівартості перевезень, підвищенню фінансової стійкості та

конкурентоспроможності підприємства, а також формує надійну інформаційну базу для обґрунтованого прийняття управлінських рішень і сталого розвитку ТОВ «РОТАКС».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багрій К.Л. Особливості аналізу ефективності використання матеріальних запасів підприємства. *Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету*. Вип. 7(25): Ч. 1. Луцьк, 2010. С. 50–58.
2. Smith A. An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations (R. H. Campbell & A. S. Skinner, Eds.). Oxford University Press. (Original work published 1776), 2003. 2 vols. p. 1200.
3. Ricardo, D. Principles of Political Economy and Taxation. Edited by P. Kenneth. London: Everyman's Library, 2004. p. 500.
4. Malthus, T. R. An Essay on the Principle of Population. Edited by S. D. L. Thomas. London: Everyman's Library, 2004. p. 600.
5. Say, J.-B. A Treatise on Political Economy. Edited by C. R. Prinsep and translated by C. R. Prinsep. Indianapolis: Liberty Fund, 2001. p. 560
6. Mill, J. S. Principles of Political Economy. Edited by W. J. Ashley. Indianapolis: Liberty Fund, 2006. p. 560.
7. Волошина С.В. Економічний механізм управління ефективністю використання матеріальних ресурсів підприємства. *Економіка та суспільство*. 2016. № 3. С. 159-164.
8. Задорожний З.В. Фінансовий облік [Текст]: підручник – 3-тє видання. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 418 с.
9. Іванова К.В. Побудова комплексу методик оптимізації витрат матеріальних ресурсів підприємства. *I Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Актуальні питання підвищення конкурентоспроможності держави, бізнесу та освіти в сучасних економічних умовах»* (Полтава, 14-15 лютого 2017 р.). URL: http://www.confcontact.com/20130214_econ/3_ivanova.htm.
10. Бутинець Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. *Міжнародний збірник наукових праць «Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу»*. 2012. Вип. 1 (22).

11. Дерій В. Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю витрат та доходів підприємств. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2010. Вип. 2. С. 77-83.
12. Домбровська Н.Р. Сутність витрат підприємства як обліковоекономічної категорії. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2018. Випуск 3-2 (46). С.133-136.
13. Пастернак Я.П. Облікова політика підприємств у частині організації бухгалтерського обліку витрат. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2016. Вип. 17(3). С. 146-150.
14. Чорна М.В., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М. Управління витратами: навч. посіб., Харків, 2017. 166 с.
15. НП(С)БО-16 «Витрати» від 31.12.1999 р. № 318.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
16. Бондарева І.А. Удосконалення управління матеріальними ресурсами як аспект підприємницької діяльності. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2021. № 417. С. 20-23
17. Мошковська О.А. Облік затрат і калькулювання собівартості продукції згідно з вітчизняним законодавством : подальший розвиток і шляхи вдосконалення. *Вісник Житомирського держ. тех. ун-ту. Сер. «Економічні науки»*. 2009. № 3 (49). С. 85–88.
18. Ночовна Ю.О. Класифікація витрат за елементами та статтями: сучасний стан і проблеми. *Вісник Львівської комерційної академії*. 2011. № 35. С. 228-231
19. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник. 6-те вид., перероб. і допов. К. : Алерта, 2011. 201с.
20. Партин Г.О. Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій: монографія. К.: УБС НБУ, 2008. 219 с.
21. Пилипенко І.І. Облік, контроль та аналіз: словник – довідник: навч. посіб. К.: Бізнес Медіа Консалтинг, 2017. 368 с.

22. Сиротюк Г.В., Петришин Л.П. Методи обліку витрат виробництва підприємств лакофарбової промисловості та шляхи їх удосконалення. Актуальні питання обліку, аналізу і аудиту: теорія та практика: колективна монографія у 2 т. Дніпропетровськ : ФОП Дробязко С.І., 2014. Т. 2. С. 131-137.
23. Скрипник М.І. Методи обліку витрат і методи калькулювання: сутність і співвідношення понять. *Міжнародний збірник наукових праць*. Вип. 2(14). С. 202-206
24. Сопко В.В., Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю і аналізу: підручник. К.: КНЕУ, 2004. 412 с.
25. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
26. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV (із змінами та доповненнями). URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=996-14>.
27. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
28. НП(С)БО 9 «Запаси» від 20.10.1999 р. № 246. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=996-31>.
29. Інструкція Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30.11.1999р. URL: <http://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/3282-nakaz291.html>
30. Гарасим П.М., Воляник Г.М., Гарасим М.П. Організація обліку: навчальний посібник. Львів : Ліга-Прес, 2018. 300 с.
31. Грінько А.П., Акімова Н.С., Кваша О.О. Сучасна концепція організації бухгалтерського обліку в інформаційній системі економічного управління підприємством. Collective monograph. SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2016. С. 39-57.

32. Ільїна С., Верхоглядова Н., Шило В. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 536 с.
33. Фінансовий облік і звітність: навчальний посібник / укладачі: С.І. Мельник, І.М. Горбан, Н.С. Марушко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 388 с.
34. Шара С. Ю., Бідюк О. О. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 424 с.
35. Атамас П.Й. Фінансовий облік: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 356 с.
36. Литовченко О.Ю. Управління витратами на підприємстві: теоретичний аспект. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 31. С. 301-309.
37. Кріль А., Чубай В. Методичні підходи до формування системи внутрішнього контролю підприємств. Сталий розвиток економіки. 2025. №1 (52). С. 241–247.
38. Масленніков Є. І., Попенко О. О. Внутрішній аудит бізнес-процесів як базовий інструмент розвитку підприємства та системи управління. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2024. №23 (3 (58)). С. 44–56.
39. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Мелітополь: Люкс. 2021. 260 с.
40. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е., Семенова К.Д. Економічний аналіз: навч. посібник. Одеса: ППЦ «Белка». 2020. 240 с.
41. Демиденко С.Л. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Черкаси: ЧДТУ. 2020. 300 с.
42. Єршова Н.Ю. Економічний аналіз: навч. посібник. Харків. 2023. 190 с.
43. Парасій-Вергуненко І. Управлінський аналіз бізнесу за видами економічної діяльності: навч. посібник. Київ: ЦУЛ. 2024. 586 с.
44. Гура Н. О. Облік видів економічної діяльності: Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2022. 320 с.
45. Облік у галузях економічної діяльності: автотранспорт і будівництво:

навч. посіб. / [Н. Н. Малюга, Я. В. Лебедзевич, Л. Л. Горецька та ін.]. Житомир: ЖІТІ, 2022. 504 с.

46. Редько О. Ю., Каменська Т. О. Внутрішні контроль і аудит в управлінні: практичний посібник. Київ: НЦОА, 2023. 136 с.

ДОДАТОК 1

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "РОТАКС"	Дата (рік, місяць, число)	2026	01	01
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	за ЄДРНОУ	22191638		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТТГ	1420000/00100012/01		
Вид економічної діяльності	Вантажний автомобільний транспорт	за КОПФ	240		
Середня кількість працівників, осіб	15	за КВЕД	49.41		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	Долішська, буд. 1, м. КАЛУШ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 77304, Україна				0503730378

1.Баланс на 31 грудня 2025 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006			
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незвершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	2 190,7	1 586,9
первісна вартість	1011	4 589,2	4 589,2
знос	1012	(2 398,5)	(3 002,3)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 190,7	1 586,9
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	282,0	684,8
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 040,4	1 983,0
Дебиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	367,9	491,3
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебиторська заборгованість	1155	62,6	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 003,8	1 374,5
Витрати майбутніх періодів	1170	1 709,6	2 740,9
Інші оборотні активи	1190	22,3	23,9
Усього за розділом II	1195	7 488,6	7 298,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	9 679,3	8 885,3

Продовження дод. 1

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	900,0	900,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4 733,3	5 627,3
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	5 633,3	6 527,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	1 008,0	363,5
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	776,5	1 289,1
розрахунками з бюджетом	1620	248,2	174,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	8,6	-
розрахунками з оплати праці	1630	128,5	2,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 876,2	528,5
Усього за розділом III	1695	4 046,0	2 358,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	9 679,3	8 885,3

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2025 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	17 207,8	17 311,1
Інші операційні доходи	2120	299,8	375,3
Інші доходи	2240	332,8	626,1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	17 840,4	18 312,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(16 020,0)	(15 837,9)
Інші операційні витрати	2180	(547,5)	(824,2)
Інші витрати	2270	(182,7)	(152,6)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(16 750,2)	(16 814,7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	1 090,2	1 497,8
Податок на прибуток	2300	(196,2)	(269,6)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	894,0	1 228,2

Е.П. Вітківський
Тарас

Вітківський Тарас Орестович

Тяпа

Гумінюк Ульяна Михайлівна

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

Електронна
печатка
22101638

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад